

KELEIVIS
PRENUMERATA MĖTAMIS:
Amerikoje, Kanadoje, Plo-
ty Amerikoje, Europoje... \$4.00
KELEIVIS
636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

KELEIVIS
Lithuanian Weekly
Represents over 75,000 Lithuanians in
New England and about 1,500,000
in the United States
KELEIVIS
636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

NO. 46 "Kelcio" Telefonas AN 8-3071 SOUTH BOSTON, MASS., LAPKRICIO (NOVEMBER) 12, 1958 Atskiro Numerio Kaina 10 Centų 53-TIEJI METAI

Derybos Dėl Apsisaugojimo Nuo Puolimo Vyksta

Ši antradienį prasideda Naujos Derybos; Rusų Delegacijai Vadovauja Kuznecovas; Rusija Lyg Tyčia Daro Atominis Bandymus Deryboms Einant; Derybos Dėl Atominio Ginklų Bandymų Draudimo Tęsimos.

Ši antradienį Zenevoj prasideda naujausias derybos su rusais dėl apsaugojimo nuo netikėto puolimo iš pasaly. Rusai į derybas atsi-
vežė lenkus, čekoslovakus, rumunus ir albanus, neva-
tai ekspertus. Iš Vakarų pu-
sės dalyvauja Kanados, Prancūzijos, Anglijos ir Ita-
lijos delegatai šalia Ameri-
kos delegatų.

Vakarų valstybės prade-
da naujas derybas kaip tech-
niškas. Tikslas yra išsiai-
škinti, kokiomis priemonė-
mi galima būtų išvengti ruo-
šiam netikėtą puolimą iš
pasalų. Sovietų delegacijos
pirmas pareiškimas rodo,
kad rusai techniškus pasi-
kalbėjimus bandys surišti su
nusiginklavimo klausimais,
kurie tiesiog su šiomis dery-
bomis nesusiję. Gal jau pir-
mame posėdyje bus bandoma
derybų tikslą aiškiau nu-
statyti ir neklaidžioti po vi-
sus kitus klausimus, kurie
turi būti sprendžiami spe-
cialinėse derybose.

Amerikos, Anglijos ir So-
vietų Rusijos derybos dėl a-
tominių ginklų bandymų su-
laikymo vyksta Zenevoje.
Kol kas jokių rezultatų dery-
bos dar nedavė ir laikas
buvo pertrumpas, kad pa-
aiškėtų galimybės susitarti.
Toms deryboms prasidėjus
pereitą savaitę rusai darė
mažiausiai 2 atominio bom-
bų sprogdinimus, šį kartą
naujoje vietoje. Prezidentas
D. D. Eisenhower pereitą sa-
vaitę atkreipė pasaulio dė-
mesį į rusų atominis ban-
dymus ir pastebėjo, jog A-
merika tuo tarpu susilaiko
nuo bandymų atnaujinimo ir
priminė rusams, kad ir jie
gerai padarytų, jei bent lai-
ke derybų susilaikytų nuo
atominio ginklų sprogdini-
mų.

Pavasari rusai visam pa-
sauliui pasigyrė, kad jie at-
sisako nuo atominio ginklų
bandymų. Atsisako vienaša-
liškai iš didelės taikos mei-
lės. O dabar, kada jau dery-
bos eina dėl atominio gin-
klų bandymų susilaikymo, ru-
sai užmiršo savo pažadus ir
placią propagandą, daro a-
tominius bandymus ir apie
tą niekam nieko nesako. Ru-
sų bandymai buvo pastebėti
instrumentais užsieniuose.

Amerika sutiko duoti di-
delę pagalbą Europos ato-
minės energijos bendruomei
(šešios valstybės), kad ir
Europos kraštai galėtų
greičiau pasinaudoti ato-
mine energija ir įkinkyti
ją į taikų darbą. Tuo tikslu
pasirašyta ir sutartis.

Unijos Už Įstatymą Prieš Raketierius

Darbininkų unijų vadai
po rinkimų skatina įstatymų
leidėjus kongrese greit iš-
leisti įstatymą apie unijų ap-
svarinimą nuo raketierių ir
sukčių ir po to, tie unijų va-
dai mano, kad senato tyrinė-
jimo komisija, kuri aiškino
negeroves unijose, turėtų
baigti savo darbą.

Tęsimas tyrinėjimo, po
priėmimo įstatymo, būtų tik
erzinimas visuomenės prieš
unijas, sako tie unijų vadai.
Kai kurie kongreso vadai
betgi mano, kad tyrinėjimo
komisija turėtų ir toliau
veikti ir prižiūrėti, kad uni-
jose nesiveistų netinkami
gaivalai.

BORIS PASTERNAK DAR AIŠKINASI

Sovietų rašytojas Boris
Pasternak, kuris gavo ir ne-
priėmė Nobelio premijos,
vis dar aiškinasi prieš ko-
munistų diktatorių ir sako,
kad Nobelio dovana jam
buvo duota politiniais sume-
timais ir jis to pradžioje ne-
supratęs. Suprato tą jis tik
tada, kada komunistai pra-
dėjo jį biauroti spaudoje. Ne-
žiūrint pakartotinių rašytojo
atsiprašinėjimų, komunistai
vis dar jį vadina "gyvate" ir
panašiais vardais.

ANASTAS MIKOJAN

Sovietų Sąjungos ministerių
pirmininko pavaduotojas A-
nastas Mikojan, vienas ne-
daugelio išlikusių gyvų ir te-
besančių valdžioje senųjų
bolševikų, bolševikų revolu-
cijos 41 metų sukakties išva-
karėse Maskvoje dideliame su-
sirinkime pasakė kalbą, ku-
rioje gyventojams žadėjo dau-
giau reikalingiausių prekių ir
bendrą geresnę gyvenimą.

JOS PAČIOS ŽINO, KADA ŠAUTI

"Bloodhound" vairuojamos raketos North Cotes (Anglijoje) oro pajėgų stovykloje. Jos yra parengties stovyje ir turi tokius įtaisus, kurie padeda pagauti svetimą lėktuvą ir suteikia duomenų, kada reikia šauti.

Gomulka Maskvoje Ieško Pagalbos

Lenkijos komunistų vadas
W. Gomulka su nemaža len-
kų delegacija lankėsi Mas-
kvoje ir ten dalyvavo bolše-
vikų iškilinėse minint lapkri-
čio 7 d. perversmą prieš 41
metus.

Ta proga lenkų delegacija
derėjosi su rusų komunistų
vadais dėl naujų kreditų
Lenkijai ir dėl politikos iš-
lyginimo. Lenkų komunistai
ruošiasi prie savo partijos
kongreso ir Gomulka tikisi
Maskvoje rasti paramos
prieš savo partijos "reakcio-
nierių" (staliniečių), ku-
rie nėra patenkinti Gomul-
kos valdymu. Su savais "re-
vizionistais" Gomulka ban-
do pats apsidirbti ir vis la-
biau siaurina opozicinių
komunistų ir kitų žmonių teisę
reikštis spaudoje ir litera-
tūroje.

John Kasper Ir Vėl Gavo Kalėjimo

Segregacijos agitatorius
John Kasper, iš New Jersey
kilęs vyrukas, pereitos sa-
vaitės gale vėl buvo nuteis-
tas Nashville, Tenn., už
kurstymą žmonių imtis
smurto prieš mokyklų inte-
graciją. Vieną kartą tas agi-
tatorius jau sėdėjo kalėjime
už panašų kurstymą, kurio
pasekoje žmonės bandė su-
trūdyti integraciją Clinto-
ne.

Šį kartą Kasper gavo 6
mėnesius kalėjimo ir \$500
pabaudos. Jis apeliavo teis-
mo sprendimą.

KUBOJE VIS DAR EINA KAUTYNES

Kuboje įvyko neva tai
rinkimai lapkričio 3 d. Dik-
tatoriaus Batistos pastatytas
kandidatas lėlė į presiden-
tus buvo išrinktas, bet Ku-
bos sukilėliai sako, kad įvy-
ko tik rinkimų komedija ir
jie tęs karą prieš Batistos
lėlę, iki Kubos gyventojai
gaus progos laisvai išsirink-
ti sau krašto parlamentą ir
prezidentą.

20 Amerikos mokslininkų
kelis mėnesius plaukiojo
šiaurės Ledyniuotojo van-
denyno vandenimis netoli
šiaurinio poliaus ant didelės
ledo salos ir stebėjo oro at-
mainas, vėją ir kitus reiškini-
nius. Prieš keliolika dienų
jų plaukiojanti ledo sala pra-
dėjo trūkinėti ir perskilo į
dvi dalis prie pat mokslininkų
stovyklos.

Pereitą savaitę visi mok-
slininkai nuo ledo salos bu-
vo išgelbėti ir dabar grįžo į
Ameriką. Juos išgelbėjo
lėktuvas, kuris nutupė ant
atlūsusios ledo dalies ir pa-
ėmė mokslininkus nuo kitos
ledo dalies.

Grįžę mokslininkai sako,
kad jie gyvenę ant sprogini-
jancio ledo "kaip karaliai",
nors ir nevisai jaukiai, nes
bet kurią minutę ledas galė-
jo po jais trūkti ir jie būtų
atsidūrę su žuvimis šaltame
vandenyje.

MILOVAN DŽILAS

Kalbama, kad Jugoslavijos
diktatorių Tito žada suma-
žinti hausmę Milovan Dži-
las, kuris už pagarsėjusią
knygą "Nauja klasė" ir ki-
tus raštus yra nuteistas ka-
lėti 9 metus. Savo raštuose
Džilas kritiškai pasisakė ir
prieš Tito įvestą tvarką.
Kalėjime jis ilgą laiką sė-
dėjo vienuotė, bet dabar jis
perkeltas į bendrą kambarį,
leista turėti rašomųjų prie-
monių.

Raketa Į Mėnulį Vėl Nepasisekė

Trečias bandymas išsauti
raketą į mėnulio kaimynystę,
darytas lapkričio 8 d.,
vėl nepasisekė. Raketa iški-
lo apie 1.000 mylių į aukš-
tumą, bet trečias raketos
"aukštas", kuris turėjo pa-
stumėti skristi virš 23.000
mylių greitumu per valandą,
reveikė ir raketa sudegė
aukštumoje.

Raketa buvo išsvyčiusi
16.000 mylių greitumą, bet
paskui užsiožiao ir bandy-
mas nuėjo niekais. Prieš tai
darytas bandymas geriau
pasisekė, tada raketa buvo
iškilusi apie 80.000 mylių į
aukštumą.

Bandymai bus tęsiami,
bet tur būt vėl maždaug po
mėnesio laiko, kada mėnu-
lis yra arčiausiai prie žemės.

LENKŲ RASŲTOJAI NEPATAIKĖ TAŠKAN

Visi geri komunistai da-
bar spiaudo į "Dr. Živago"
ir jo autorių B. Pasternaką.
Bet pasitaiko išimčių. Len-
kijos rašytojų sąjunga, kai
tik išgirdo, kad Pasternakas
gavo Nobelio premiją, tuoj
pasirūpė jam pasveikinimu
ir pasidžiaugė jo laimėjimu.
Tik vėliau lenkai pamatė,
kad jie pataikė ne į tašką.
Rusijos komunistai užsipo-
lė Pasternaką kioiti ir vi-
saip pravardžioti, o lenkai
rašytojai nežino, ką jiems
daryti. Jei neatšauks savo
sveikinimo, Maskva gali ir
juos vėl pradėti vadinti re-
vizionistais ir panašiai blo-
gais vardais, o jei atšaukti
sveikinimą, tai reiks pasiro-
dyti bekauliais šliūžais. Ir
taip negera, ir kitaip nema-
lonu.

Prancūzai Ruošiasi Rinkti Parlamentą

Prancūzų lapkričio 23
ir 30 dd. bus renkamas ša-
lies parlamentas. Jau pasi-
skelbė 2,784 kandidatai į
465 vietas atstovų, renkamų
Prancūzijoje.

Kandidatai Alžyre dar
nėra visi išstatyti. Alžyro
maištininkų vadovybė skel-
bia, kad kiekvienas kandi-
datus bus skaitomas išdavi-
ku ir bus nudėtas. Gal dėl
tos priežasties arabai nacio-
nalistai savo kandidatūrą
nenori statyti. Kandidatūras
stato magometonys, kurie y-
ra linke bendradarbiauti su
Prancūzija.

Kipro saloje graikų maiš-
tininkai padidino terorą
prieš civilius anglų gyven-
tojus. Anglų kariuomenės
vadovybė nutarė duoti gin-
klų visiems anglų civiliams
žmonėms, kad jie galėtų
gintis nuo teroristų puldi-
nėjimų. Anglų kariuomenė
iš savo pusės sustiprino vei-
klą prieš teroristų grupes,
kurios daro įvairius užpul-
dinėjimus.

Darbininkų Unijos Siūlo Naujam Kongresui Darbą

Unijų Vadovybė Siūlo 10 Punktų Programą Naujam
Kongresui; Siūlomi Įstatymai Liečia Socialinę Įsta-
tymdavystę Ir Krašto Gynimą; Unijų Vadas
Meany Mano, Laikas Pastumėti Socialinę
Įstatymdavystę Pirmyn.

Perdaug Atvirai Rašo Apie Paslaptis

Krašto gynimo sekreto-
riaus padėjėjas M. Snyder
sako, kad Amerikos spauda
skelbia perdaug visokių in-
formacijų apie krašto gyny-
mą ir apie visokius erdvės
projektus. Tokios informaci-
jos pasitarnauja tik priešui
(Sovietams), nes parodo
jiems kokia kryptimi Ameri-
ka kreipia savo ginklų ga-
mybą ir erdvės tyrinėjimo
darbą.

Tas itin pavojinga "šalto-
jo karo" sąlygose, kada di-
džiosios valstybės planuoja
naujus ginklus ir daro viso-
kius bandymus, kurie kar-
tais nepavyksta, bet priešui
visvien yra naudingi žinoti.

Amerika Neapleis Kinų Nacionalistų

Prezidentas D. D. Eisen-
hower atsiliepė laišku į kinų
nacionalistų vienos organi-
zacijos nutarimą ir savo lai-
ške sako, jog Amerika nesi-
trauks dėl komunistų grasi-
nimų ginklais ir dėl jų pul-
dinėjimų prieš kinų nacio-
nalistų laikomas salas. Są-
junga tarp Amerikos ir lais-
vosios Kinijos yra ir lieka
ir Amerika nieko nedarys,
kas nacionalinės Kinijos in-
teresus galėtų pakenkti.

Kinų pakraščiu salose ko-
munistai kas antrą dieną
bombarduoja salas, bet toks
kariavimas tikrai rodo, kad
komunistai nesitiki ginklais
salas paimti.

Mokslininkai nenustoja
vilties, kad galų gale jų
bandymai pasiseks.

SAKO, NEKALTAS

Buvęs Kubos prezidentas
Carlos Prío Socarras gruod-
žio 1 d. stos prieš New
York City teisnę. Jis yra
kaltinamas slapta teikęs
ginklų Kubos sukilėliams.
Socarras neprisipažįsta esąs
kaltas.

Naujame 86-tame kongre-
se, kuris buvo išrinktas pe-
reitą savaitę, bus daugiau
liberališkų demokratų ir
darbininkų unijos, kurios
nemažai prisidėjo prie kon-
greso sąstato pakeitimo, sa-
ko, jog iš naujojo kongreso
galima reikalauti ir naujų
darbų.

Amerikos darbininkų unijų
taryba per savo pirmi-
ninką George Meany pa-
skelbė reikalavimą, kad
kongresas priimtų unijų siū-
lomą 10 punktų įstatymų
leidimo programą. Tarp nu-
matomų įstatymų unijos
norėtų, kad būtų:

Minimalinis uždarbis pa-
keltas iki \$1.25 (dabar yra
\$1); padidintos paskolos
viešiesiems darbams ir bu-
tų statybai; išleisti stipresni
įstatymai dėl piliečių civilių
teisių apsaugos; remiamos
mokyklos ir bendrai švieti-
mas; duodamas nemokamas
gydymas ligose socialinio
draudimo pensininkams; pa-
didintos bedarbių pašalpos
ir sustiprintas krašto kariš-
kas pasiruošimas.

Unijų vadas G. Meany
sako, jog pasikeitimas kon-
greso sąstato turėtų pasi-
reikšti ir naujuose įstaty-
muose, ypač jau yra atėjęs
laikas pastumėti socialinę
įstatymdavystę pirmyn. Ša-
lia tu čia paminėtų reikala-
vimų darbininkų unijos lau-
kia, kad Taft - Hartley įsta-
tymas bus pakeistas.

Demokratų partijos vado-
vybė iš savo pusės skelbia,
kad naujame kongrese de-
mokratai stengsis išleisti vi-
są eilę įstatymų, kurie kra-
tui yra reikalingi. Senato-
rius Johnson, senato demo-
kratų vadas, sako, kad lei-
džiamieji įstatymai lies na-
mų statybą, darbininkų ir
darbdavių santykius, far-
mas, pagalbą depresijos iš-
tiktoms sritims, ir kt.

Prezidentas D. D. Eisen-
hower iš savo pusės sakė,
kad jis dės visas pastangas,
kad kongresas nedarytų
daugiau išlaidų, negu vy-
riausybė skaito galima iš-
leisti.

Vokietijoje lapkričio 8 ir 9
dd. buvo paminėtas didžiulis
žydų pogromas, kurį vo-
kiški naciai surengė žydams
1938 metais, keršydami už
nušautą nacių diplomatą
Rath, kurį vienas jaunas žy-
das nušovė Paryžiuje.

Tų sukaktuvių proga vo-
kiečiai suruošė eilę paminė-
jimų ir atviruose pasisaky-
muose buvo girdėti nuomo-
nių, jog ir dabar antisemi-
tizmas čia nėra išnykęs, nors
žydų bėra apie 25.000.

86-asis kongresas

Naujas, 86-tasis kongresas, išrinktas pereinamajam savaitės žymiai skirsis nuo 35-tojo kongreso, kuriame demokratams ir respublikonams buvo "lygsvorė". Pereitos savaitės rinkimai duoda žymią persvarą demokratų partijai, o toje partijoje daug svaresnis balsas priklausys šiaurinių valstijų liberalams, negu pietinių valstijų konservatoriams.

Pasisukimas "į kairę" matosi ir respublikonų eilėse. Daugumas laimėjusių rinkimus respublikonų yra pažangesniojo sparno žmonės, išskyrus tik senatorių Goldwater iš Arizonos, kuris laimėjo prieš stiprią unijų veiklą. Šiaip jau, kur respublikonai laimėjo, kaip New Yorke, Pensilvanijoje ir iš dalies Oregone, laimėjimas teko pažangiesiems respublikonams.

Prezidentas D. D. Eisenhower rinkimus įvertino, kaip "išlaidūnų" laimėjimą, esą laimėjo žmonės, kurie bandys valstybės išlaidas didinti ir kraštą stumti į didesnes skolas. Bet kai tokį kaltinimą kelia prezidentas, kuriam vadovaujant ir nuolat bekalbant apie taupumą, federalinis biudžetas dakopė iki rekordinio aukščio apie 80 milijonų dolerių, o deficitas siekia 12 ar 13 milijonų, tai didelio įspūdžio toks rinkimų įvertinimas į balsuotojus negali padaryti.

Pasikeitimas kongreso sąstate atrodo šitaip:

85-ajame kongrese demokratams senato turėjo 49 senatorius, o respublikonai 47. Naujame kongrese senato bus 62 demokratams ir 34 respublikonai senatoriai.

Atstovų rūmuose 85-ajame kongrese demokratų atstovų buvo 235 ir respublikonų — 200. Naujame kongrese atstovų rūmuose bus 281 demokratas ir 153 respublikonų kongresmonai. (Viena vieta dar nėra paaiškėjusi).

Pasisukimą į demokratų pusę rodo ir gubernatorių rinkimai. Prieš rinkimus demokratams turėjo 29 gubernatūras, ir respublikonai 19, o po rinkimų — demokratams 33 ir respublikonai 14 (Nebraskos valstijoje rinkimai dar nėra išspėsti, skaitomi paštu atsiųstieji balsai).

Kaip skaičiai rodo, skirtumas gana didelis. Bet sprendžiamos įtakos ir toks kongreso sąstato pasikeitimas gali neturėti į įstatymų leidimą, nes vyriausybė (prezidentas) turi teisę vetuoti priimtus įstatymus, o dviejų trečdalių daugumos ir prie tokio kongreso sąstato gali neatsirasti, kad prezidento veto pašalintų. Be to, demokratų partija yra dvisaka, jos konservatyvus sparnas linksta daugiau bendradarbiauti su respublikonų dešiniuosiais, negu su "savo" partijos didesniais ar mažesniais liberalais. Todėl permainingi iki 1960 metų prezidento ir kongreso rinkimų balsuotojai gali ir nepasitebėti.

Demokratų vadas senatorius Johnson sako, kad kongreso dauguma turės pasirodyti su savo įstatymų leidimo programa ir išvardija 12 punktų, jų tarpe numatoma ir naujas įstatymas unijoms tvarkyti, naujas farmų įstatymas ir t. t.

Žinoma, demokratams turės pasirodyti su savo programa, bet jos pravesti be vyriausybės ar dalies respublikonų bendradarbiavimo jie negali tikėtis. Atrodo, kad ta jų programa bus tik pasirodymas balsuotojams 1960 metais je neužmirėtų už ką balsuoti.

Vyriausybė iš savo pusės tikisi, kad ir naujame kongrese respublikonai susikalbės su dešiniuosiais demokratais ir "išlaidūnų" pasimėjimai, jei tokie būtų, nueis niekais.

Apžvalga

KALBA GENERALINIO ŠTABO PULKININKAS

"Dirvoje" skelbiama generalinio štabo pulkininkas (Lietuvos) P. Žilys. Jis rašo lyg prisiminimus ir purvina Lietuvos socialdemokratų, kiek jo pulkininkiška galva išneša.

Paprastai manoma, kad į generalinį štabą patenka gaudesnieji kariai, bet po P. Žilio politinių rašinių, tokių manymų reikia skatinti niekuo nepagrįstus.

Tas pats P. Žilys neseniai rašė kitame laikraštyje ir apgailestavo, kad generolas Grigaliūnas-Glovackis kenčia įtarinėjimus dėl jo atsakomybės socialdemokratų Valiukų nužudyme. Bet P. Žilys visai neteisingo generolo Glovackio. Visai ne! Jis kaltino Valiukus ir įrodinėjo, jog juos reikėjo šaudyti ir todėl esą gen. Glovackis visai nekaltai kenčias...

Jau iš to pasisakymo aiš-

ku buvo, kad generalinio štabo pulkininko P. Žiliaus asmenyje turime reikalą su politiniu glūsu, aklu reakcininku, kuris žmonių šaudymuose mato kokią tai politinę išmintį. Toks pat politinis glūsus pasirodė tas g. š. pulkininkas ir savo pasirodyme smetoninėje "Dirvoj".

P. Žilys pasakoja, kad 1922 metais jis tarnavęs ulonų pulke Vilkaviškyje. Ten jo ramybę pulke pradėjo drumsiti bolševikiški skersvėjai. G. š. ateitininkas pulkininkas rašo:

"Artėjant pavasariui tie skersvėjai vis dažnėjo, stiprėjo. Aišku buvo, kad koks tai pašalinis gaivalas spraudžiasi į pulką."

"To praštingo gaivalo, būvo išmėtoma komunistinė literatūra, kurią po nakties rasdavome pulko rajone."

Žodžiu, pulko rajone pasirodė karts nuo karto komunistiniai atsišaukimai. Pradėjus aiškinti tą dalyką,

NEABEJOTINAI REIKALINGI DAIKTAI

Viceprezidentas Richard Nixon rinkimų agitacijos reikalais buvo ir Alaskoje, kur rinkimai bus lapkričio 25 d. Ta proga jam buvo dovanotos ilgos apatinės kelnės, kurios šaltoj Alaskoje tikrai buvo reikalingos.

pulko gudrios galvos priėjo išvados, kad atsišaukimus platina seimo narys J. Plečkaitis. Jokių įrodymų P. Žilys nepateikia, jis ir nesako, kad jis tokių įrodymų turi. Užtenka to, kad Plečkaitis turėjo kareivinių rajone savo stubą ir 6 ha žemės. J. Plečkaitiui tekdavo eiti iš stoties pro kareivynės namo ir to užteko, kad jis būtų įtartas. O po įtartinio tie patys pulko gudruočiai nutarė:

"... užtikus seimo narį J. Plečkaitį nakties metu vaikščiojant pulko rajone, jį sulaukyti, užimti maišą ant galvos ir jį surišti. Po to įkristi į minkštą vietą 25 rykštes ir paleisti, kad pats J. Plečkaitis susirastų kelią į namus."

Cia pasirodo g. š. pulkininko kultūra ir jo kario pareigų supratimas. Sugavai žmogų einant pro kareivines namo, griebk jį ir mušk, nei žiūrėdamas nei kaltės, nei nieko ir primušęs paleisk eiti namo.

Iš g. š. pulk. Žilio žodžių aišku yra, kad jis tokiame chuliganizmui ir begėdiškam savivaliavimui visiškai pritarė ir dabar pritaria. Tai ve kokių kultūros karininkai Smetonos laikais buvo generalinio štabo vadovai ir pažibos. Tokie tai išdykėliai ir nusprendė nesiginti, kada Lietuvai grėsė bolševizmo pavojus 1939 ir vėliau 1940 metais. Jie buvo ne Lietuvos patriotai ir gynėjai, bet chuliganai ir išdavikai, ir atėjus prie šio, jie išmaišė lietuviškas uniformas ir rusiškas ir tuo taršė atlinkę karių pareigą savajam kraštui ir atsidėkoję jam už gerą gyvenimą ir saugalės režimą, kurį jie krašte įvedė, įkeldami į prezidentūrą diktatorių Smetoną.

G. š. pulk. P. Žilys gailisi, kad ulonams nepavyko pagauti seimo nario Plečkaitį ir jo primušti. Žilys su pasipiktinimu sako, kad kas tai iš pulko Plečkaitį įspėjo ir vadina ta kultūringai pasielgusį žmogų "Vitkausko švogerių".

Negavę primušti žmogaus, kurio kaltės niekas neįrodė, g. š. pulk. Žilys rašo, kad jis tuo reikalu kalbėjėsis su žymiais asmenimis ir tarp kitko pasakoja, kokį įsakymą pulkas tuo reikalu gavęs iš kariuomenės vado gen. Žukausko. Generolas, išklaukęs pulko karininkų įtarimų pasakė:

"Jeigu seimo narį J. Plečkaitį užtiksit pulko rajone su komunistine literatūra, tuojau areštuokite, ir pirmuoliu traukiniu pristatykite į kariuomenės štabą."

Gen. Žukausko įsakymas buvo visai tvarkoje. Jei sugausite kaltininką su komunistine literatūra, areštuokite ir gabenkit į štabą. Tai būvo įsakymas kario, o ne chuligano ir savivaliautojo. Pašlyginkime tą įsakymą su pulko karininkų ir neva tai kareivių nusistatymu sugauti ir mušti žmogų be jokių įrodymų ir netraukiant teismo atsakomybės, bet primušai ir paleidai. Gen. štabo pulkininkas P. Žilys dar ir dabar nemato skirtumo tarp kario ir chuligano, jo makaulė tokio skirtumo nemato ir jau. Todėl jis skelbia kartu ir gen. Žukausko protinę įsakymą ir savo sėbrų chuliganizmo pasimėjimą sugauti civilį žmogų ir jį mušti.

G. š. pulk. P. Žilys nurodo ir daugiau Plečkaitio visokių prasižengimų. Esą jis kurstęs streikus! Na ir kas tokio? Ar streikas toks jau baisus daiktas ir ar gen. štabo pulkininko galvoje nesutelpa mintis, kad streikas turi tam tikrą ekonominę reikšmę darbo žmonėms, o ypač tas galėjo turėti svarbą žemės ūkio darbininkams Lietuvoje 1922 ir 1923, kada dėl valiutos keitimosi darbininkų padėtis buvo labai skurdži. Atrodo, kad p. Žilio žvaigždėtojo asmenybės turime ignorantą, kuris net nežino, kad streikai Lietuvoje tais laikais nebuvo draudžiami ir juose nieko priešvalstybinio galėjo nebūti ir nebuvo. Bet g. š. pulk. P. Žilys giriiasi, kad jis ir kiti pulko karininkai, "jodami su kareiviais" pro streiko ištiktus ūkius, streikus malsinę! Čia turime dar vieną g. š. pulk. prisipažinimą, kad jis ir dabar nesupranta kario pareigos valstybėje. Mes pasakysime tam nemokšui pulkininkui, kad kario pareiga nėra streikus malsinti, civilius žmones mušti ir uniformas mainyti, kada priešas šalį užpuola. Tą gen. štabo pulkininkas gerai padarys įsirašęs sau į užrašų knygėlę ir karts nuo karto pasiskaitęs. Tegu ir glūsas, bet visgi patarsim nekaltėt nesąmonių, nes tai meta liūdną šešėlį ant viso generalinio štabo, kuriame toks tipas galėjo būti pulkininku.

Pridėsime dar, kad padorioj valstybėje kariai ir perveršmais neužsiima, nes tas jokios garbės nedaro ir rodo nesubrendimą ir atsakomybės pajautimą stoka.

Idomiausia betgi, kad A. Smetonos žvalgyba pakartotinai ir prisipyrusiai skelbė, jog J. Plečkaitis buvęs žvalgybos agentas kaip tik tuo metu, kada g. š. pulkininko menkysta įtaria tą patį Plečkaitį buvus komunistu. Smetonos žvalgybos viršininkas Novakas siūlė visiems suinteresuotiems dokumentais įrodyti, kad J. Plečkaitis tarnavęs žvalgyboje. Tų įrodymų niekas iš Novako neprašė, nes nebuvo jokio pagrindo Smetonos šnipų viršininką skaityti padoriu žmogumi, kuris neapgaus ir nepakis savo ar savo kolegų darbo "įrodymus". Bet g. š. pulk. Žilys turėtų žvalgybos pasigyrimus žinoti, tas jį priverstų prikasti savo ilgoką liežuvį kalbant apie Vilkaviškio senus įvykius.

Gen. štabo pulk. P. Žilys pasimėjo apipurvinti Lietuvos socialdemokratų. Jis pasakoja, kad koks tai karininkas jam sakėsi kalbėjęs su to karininko teistu karo teisme bolševikų ir bolševikų sakęs:

"Tada mes buvome jauni ir kvaili idealistai, dirbome dėl idėjų, neturėjome supratimo apie tikrovę. Bet kodėl su mumis tada dirbo senas socialdemokratas, seimo narys J. Plečkaitis ir kiti jo bendraminčiai. Jeigu ne jie, mes niekad nebūtume buvę komunistais ir nebūtume jiems dirbę. Mes drauge su J. Plečkaitiu platinome komunistinę literatūrą, ruošėme streikus, revoliuciją ir padėjome Plečkaitiui rinkimų metu. Visiems tiems reikalsams seimo narys Plečkaitis gaudavo pinigų iš tos pačios kišenės, kaip ir mes. Tas pats išdėdavo mokesį pinigų Plečkaitiui ir mums."

"Reikėjo ne mumis jaunas ir kvailius teisti, o teisti ir šaudyti seimo narį J. Plečkaitį ir jo artimus bendradarbius."

Toks pasikalbėjimas bolševiko su jį teisusiu karininku ir dar perduodamas iš trečių lūpų tokio mažai įsimančio g. š. pulkininko nėra joks įrodymas. Ponas pulkininkas tokių pasikalbėjimų gali prigaminti ištisas knygas, kas tai jam kainuoja! Taip jau neįtikėtina nieko ne g. š. pulk. neva tai buvęs pasikalbėjimas su politruku Savicku. Esą politrukas sakęs pulkininkui:

"Visa Lietuvos komunistų jaunimo laimė buvusi ta, kad jie turėjo daug bendraminčių Lietuvos socialdemokratų tarpe, kurie juos globojo, rėmė moraliai ir materialiai, priimdavo pernakvoti, duodavo patalpas susirinkimams, tuo ypač apsaugodavo nuo saugumo organų akių."

Po to politrukas pradėjęs išvardinėti socialdemokratų Kaune, Mariampolėje, Ukmergėje, Panevėžyje, Šiauliuose, Palangoje ir net "t. t.", bet pats pulkininkas neišvardija nė vieno. Anei vieno. Tikėtai tam politrukiui ir jo patikėtiniui g. š. pulkininkui ant tuščio žodžio!

Toliau politrukas sakęs g. š. pulkininkui:

"Politrukas Savickis pradėjo įtikinėti mane, kad jeigu ne tie gerasirdžiai socialdemokratai, tai iš lietuvių jaunimo nebūtų atsiradę nė vieno komunisto, nes jie jokiū būdu nebūtų galėję išsilaikyti. Esą, mus nuo socialdemokratų skirianti tik taktika ir t. t."

Tai, tikrai "taktika". Na, o padorių žmogų nuo

Kas savaitė

Milionierių kova

New Yorko valstijoje dviejų milijonierių kova pasibaišė storesnės mašnos laimėjimu. 200 ar daugiau milijonų dolerių nugalėjo 75 milijonus... Gubernatorių išrinktas respublikonas N. Rockefeller, o buvęs gubernatorių demokratas A. Hariman gal trauksis visai iš politikos lauko.

Žinoma, balsuotojai pasirinko turtingesnį kandidatą ne dėl jo milijonų, o dėl to, kad jis piršosi balsuotojams kaip liberalas ir žadėjo dalykų, kurių balsuotojai greičiausiai nematys. Bendrosios krašto politikos jis visai nelietė ir tenkinosi savos valstijos klausimais ir ypač badė akis demokratams Tammany Hall "bosais".

Po rinkimų Nelson Rockefeller vertinamas, kaip nauja žvaigždė respublikonų padangėje, kuri skaisčiai sužybės tos partijos rinkiminiųose rūkuose 1960 metais.

Kandidatų žvaigždėnė, jei viena žvaigždė skaisčiai žiba, kitos žvaigždės savaitė priblunka. Toks pavojus gresia viceprezidentui R. M. Nixonui...

"Right-to-work"

Šešiose valstijose pereinamajam savaitės buvo sprendžiamas visuotinio balsavimo keliu klausimas: priimti ar atmesti "teisė dirbti" įstatymus.

Penkiose valstijose žymi dauguma nubalsavo atmesti tokius įstatymų pasiūlymus ir tik Kansas valstijoje balsuotojai pasisakė už tokį įstatymą. Ypač svarbų vaidmenį "teisė dirbti" įstatymas suvaidino Kalifornijos valstijoje ir taip pat Ohio valstijoje. Tose valstijose yra

niekšas kas gi skiria, ar ne taktika? Ir padorių pulkininką taktika skiria nuo tam tikrų g. š. ablavukų, kurie chuliganizmą ir kario pareigas suverčia į krivą.

G. š. pulk. Žilys prieina išvados, kad bolševikus Lietuvoje perėjo ir veisė socialdemokratams. Jis sako:

"Iš to seka, kad lietuvius komunistus Lietuvoje 'gamino' ne režimas, o kai kurie socialdemokratams."

Pulkininkui "seka", nes apie politinius santykius Lietuvoje jis turi nesubrendusio ateitininko supratimą. Pulkininkas negirdėjo, kad Lietuvos socialdemokratų organizacija buvo išgriauta dar nuo 1927 metų, jos darbuotojai buvo šnipų sekiuojami ir valdžios persekiojami, iš 6 tūkstančių organizuotų 1926 metais socialdemokratų Smetonos diktatūrai pasidarbavus liko tik nuotrupos ir atskiri asmenys, kurie betgi bolševizmo skiepijimu neužsiėmė. Kai atėjo į Lietuvą rusai bolševikai, prieš kuriuos Žiliai ir šūvio nepavėlėjo, Lietuvos socialdemokratams ir naujai diktatūrai sudėjo gausią auką. Dar šiandien vis sužinome apie kankinius Sibire ir kalėjimuose kankintus ar kankinamus ir murzinas g. š. pulk. Žilys nepajėgė tų visų aukų apipurvinti. Tegu sau plepa nevalyvas karys, kuris nesiskiria chuliganizmo nuo kario pareigų, lietuviškas socialistinis judėjimas tiek čia užjūriuose, tiek ir Lietuvoje į tokių vyrų pastangas nekreips daug dėmesio.

daug pramonės ir darbininkams svarbu buvo nepriešiti prie tokių įstatymų priėmimo. Panašių įstatymų sumanymai buvo atmesti Washingtono, Idaho ir Colorado valstijose.

Prieš "teisė dirbti" įstatymus daugumoje vietų pasisakė demokratų partijos kandidatai, bet kai kur ir respublikonai buvo prieš tokius įstatymus.

"Teisė dirbti" įstatymai yra klaidinančio pavadinimo. Jie neturi nieko bendra su darbininkų teise į darbą, bet yra nukreipti prieš unijas. Pagal tuos įstatymus unijos negali sudaryti su darbdaviais darbo sutarčių, kurios reikalauja, kad darbininkas dirbantis sutarties paliejoje dirbtuvėje, turi istoti į uniją (union shop).

Prieš tokių įstatymų išleidimą unijos visur griežtai kovoja ir pereinamajam savaitės rinkimuose unijų kova turėjo nusveriamos reikšmės.

Irakas neramus

Praeitą vasarą liepos 14 d. Irake kariuomenės kariai kurie vadai nuvertė karalių, nušovė patį karalių, jo ministrų pirmininką ir keletą kitų aukštųjų pareigūnų. Valdžia perėjo į kariškių rankas.

Praeitą savaitę kiti kariškiai norėjo tą patį "trikšą" pakartoti ir nuversti dabartinį karišką diktatorių Kassem nuo jo sosto ir įlaipinti į jo vietą pulkininką Arif. Bandymas nepavyko. Pulk. Arif sėdi kalėjime ir generolas Kassem dedasi esąs vienas ir tikras vadas.

Skirtumas tarp Kassem ir Arif yra tas, kad Arif nori Iraką tuoj pat prijungti prie Egipto (ir Sirijos), o Kassem mano, kad Irakas gali būti nepriklausomas ir neturi jokio pagrindo dalintis savo aliejaus pinigais su Egipto diktatoriumi.

Ši kartą Kassem laimėjo. O kitą kartą kas žino? Kur "tautos vadai" piaunasi, ten gali ateiti eilė ir dabar viršuje tupinėjam nulekti nuo aukštybių...

Jordanijos padalijimas?

Jordanijos karalius išvažiuoja "atostogų" į Šveicariją. Kadangi jo sostas stovi ant silpnų pamatų, tai tuoj kilo kalbų, kad jis bėga ir nebegrįs į savo sostą, kuris jam yra perkarštas.

Tokias bent paskalas leidžia Egipto diktatorius Nasseris, kuris mieliai įjungtų Jordanijos smėlynus į savo "imperiją".

Bet jeigu Nasserio šalininkai pasigrobtų valdžią Jordanijoje, tai ką darytų žydų valstybė Izraelis? Daug kas mano, kad Izraelis pulktų Jordaniją ir pasisavintų tą jos dalį, kuri yra į vakarus nuo Jordano upės. Jordanija būtų padalinta. Nasseris, nors ir dedasi stiprus, bet vargu galėtų susidoroti su Izraeliu.

Todėl, dėl gerų kaimynų apetitų, Jordanijos karalius gali dar grįžti į savo smėlio karalystę iš "atostogų" ir visi pranašai gal dar turės savo kepurės valgyti. Mat, kai du nori trečiąjį suvalgyti ir nesutaria dėl dalybų, tada ir silpnas gali vilkti savo gyvybę šiaip taip...

J. D.

KAS SKARTO, RASO
TAS DUONOS NEPRASO

PENNSYLVANIJOS NAUJIENOS

Persiantimo kaštus apmokame. Rašykite:
DR. ALG. MARGERIS, 3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill

Iš Pavergtos Lietuvos

Liepia daugiau kornų auginti

Komunistų partija ir ministerių taryba bendrame nutarime įpareigoja kornius ir tarybinius ūkius padidinti kornų pasėlių plotus, nors Lietuvos sąlygoms kornai nelabai tinka. Keletą metų kolūkiečiai visai prastai, bet valdžia griežčiau spūria, kad kornams būtų pavesti didesni plotai.

Viršūnių pasikeitimai

Jonas Laurinaitis atleistas iš Valstybinio plano komisijos pirmininko pareigų, o jo vieton paskirtas Aleksandras Drobnyš, ilgą laiką buvęs finansų ministru, o paskutiniu metu ministro pirmininko pavaduotoju.

Aleksiejus Čistiakovas atleistas iš ministerio pirmininko pavaduotojo pareigų.

ir paskirtas Liaudies Ūkio Tarybos pirmininko pavaduotoju.

Iš ministerio pirmininko pavaduotojo pareigų taipgi atleisti Juozas Grigaličius ir Petras Levickis ir paskirti kitoms pareigoms.

Mirė S. Audėjus

Spalio 16 d. Vilniuje mirė buvęs operos solistas Stasys Audėjus, dalyvavęs 1966 m. pirmajame Miko Petrausko operos "Birutės" vaidinime Vilniuje.

B. Žalagaitis — pasaulio čempionė

Agronomė Birutė Žalagaitis spalio 30 d. Tiflise laimėjo ieties metimo pasaulio čempionės vardą. Ji numetė ietį 57.49 metrus (apie 185 pėdas).

Iki šiol tik australė tebuvo numetusi 57.40 metrų.

Iš Lietuvos į Sibirą ir atgal

PASAKOJA ATVYKĖS IŠ LIETUVOS

(Tesinys)

Lengvatės, kurias jau buvo išsikovojusi Vorkuta

Nuolatiniai neramumai Kengyre ir Džekazgane sudarė sovietams rimtą pagrindą, ką daryti toliau. Ir štai (1954 m.) balandžio mėn. jie davė mums tai, ką laukiau jau buvo išsikovojusi Vorkutos ir Norilsko kaliniai — sukilėliai. Stovyklos administracija mums iškilmingai pareiškė, kad "partija ir vyriausybė ryšium su pareikštais gerais norais pasitaisyti ir darbu išpildyti nusikaltimą", leido įgyvendinti sekancias priemones: Nuimti nuo drabužių numerius, nuimti nuo barakų langų grotas, leisti per menses rašyti du laiškus (anksciau buvo galima tik per metus du laiškus rašyti), išduodant iš namų gaunamus siuntinius nereikalauti normų išpildymo, nuomo, barakus nakčiai neužrakinti, duoti pasimatymus su giminėmis, įvesti darbo užskaitas.

Kasykloje dirbantiems kaliniams reikėjo išpildyti daug išdėstytų normų, tuomet už vieną užskaitydavo tūris. Dirbantiems paviršius karbus ir karto buvo nustatyta 100% užskaitams gauti, o vėliau sumažino iki 125%. Tie užskaitymai turėjo reikšmės turinčius 10 metų bausmę, o tokių buvo mažuma. Tačiau kaliniams su 25 metais visviena reikėjo maždaug 10 metų dirbti. Todėl didesnis kalinių dalis užskaitus sutiko gana šaltai.

Tarpe kitų lengvatų administracija leido kai kuriems kaliniams be konvojais vaikščioti į darbą. Iš pradžių tai lietė tik "mažabausmius" (10 metų), o vėliau ir 25 metų turinčius. Be konvojais vaikščiojantys kalinys neturėjo teisės krypti nuo maršruto iš stovyklos ir darbavietės ir atgal, jis privalėjo po darbo netelsiant grįžti atgal. Tačiau ši priemonė platesniu mastu palietė tik antrąją stovyklą, nes tai buvo neramumų židiny. Šituo administracija tik dar labiau žibalo ir neįblėstancią ugnį įpylė. Po kurio laiko visus be konvojais

vaikščiojantys kalinius iš stovyklos išvedė ir patalpino atskirai.

Išsteigia tautybių komitetai

Neramumai nesiliovė. Praėjo vos mėnuo po minėtų reformų, o antra stovykla vėl ėmė streikuoti. Operatyvūs skyriaus karininkas, tardydamas vieną kalinį, sumušė jį iki kraujo. Protesto vardan antroji stovykla rytojaus dieną neišėjo į darbą, reikalaujama, kad musimą vykdančias karininkas būtų atleistas iš pareigų. Stovyklos viršininkas pradžioje tai padarė. Ar jį atleido ar ne, užkrū žinių nebuvo, tačiau stovykloje jo daugiau nesimatė.

Stovykloje pasirodė iki tol negirdėti ir net neįsivaizduoti reiškiniai: įsteigė tautybių komitetai, kurie sprendė visus vidaus klausimus. Kiekvieną dieną virtuvėje dežuravo du skirtingų tautybių kaliniai. Jie kontroliavo, ar teisingai išduodama maisto produktai. Stovyklos viršininkai, ypač operatyvūs skyriaus darbuotojai, vengė užėti į barakus, nes juos kaliniai apšaukdavo Berijos pakalikais.

Mirus Stalinui, o vėliau suėmus Beriją, kaliniai tikėjosi, kad bus kokios nors priesenos reformos pravestos, tačiau, be vidaus režimo pažanginimo, nieko daugiau neįvyko. Ir tai tik patvirtino senesnių kalinių mintį, kad iš komunistų, kokie jie bebūtų, laukti ką nors geresnio nėra prasmės. Vistik dviejų galingiausių būdelių administraciją palietė daug giliau, negu buvo manoma. Jau vien tik kurį karininką pavadinus Berijos šalininku, jis greit pradingdavo.

Visa stovykla neišėjo į darbą

Cegužės mėnesio pabaigoje stovyklą pasiekė gandas, kad Kengyras neišeina į darbą. Daug kas iš kalinių laikėsi nusistatymo, kad ir Džekazganas turi paskelbti streiką, tačiau iš pradžių ne visi su tuo sutiko. Be to, ir gandai apie įvykius Kengyre buvo gana skirtingi, neiš-

kūs.

Birželio mėnesį Džekazgane įvyko visuotinė musulmonų šventė. Solidarizuodama su jais į darbą neišėjo visa stovykla — 5,000 vyrų. Musulmonai buvo iš Rusijos gyvenančių savo draugų gavę didesnę maisto siuntą ir visai stovyklai išskėlė pietus. Tai buvo stovyklos istorijoje iki tol negirdėtas reiškinys. Per visą dieną nebuvo matyti nei vieno čekisto.

O gandai apie Kengyrą nesiliovė. Paganau visi įsitikino, kad ten iš tikrųjų kas tai vyksta. Birželio 23 d. (1954 m.) ir įvyko sprogi mas. Visa vyko spontaniškai. Visos pirmojo skyriaus stovyklos be jokios agitacijos neišėjo į darbą. Kaliniai nepe pasitraukė iš stovyklų visam administracijos personalui, neleidė išvežti dokumentus iš zonos ir paskelbė, kad derības ves tik su atstovais iš Maskvos. Dar tą patią dieną paaiškėjo, kad čekistai panašiam įvykiui jau iš anksto ruošėsi. Jie slapta naktimis išvežė visas maisto produktų atsargas į kitus sandėlius mieste. Sekančią dieną uždare vandenį tiekimą į stovyklą ir įvedė bausiamą maisto davinį. Stovyklą apsupo vidaus kariuomenė, prėngė kulkuosvaržių lizdus ir sargybos būdelėse vietoj vieno pastatė du kareivius.

Tankais varė į darbą

Kalinių stovyklos administracijai rastikiai iškėlė sekancius reikalavimus:

Peržiūrėti visas bylas; paleisti nepilnametius papalietčius; visus užsienio piliečius, invalideus ir ligonius; išmokėti visą atlyginimą už darbą; pakeisti stovyklos viršininką Mankovą; padidinti maisto davinį.

Tuo tarpu už zonos (be konvojų) gyvenantieji kaliniai, nors jie ir buvo labai saugioje vietoje, vieningai pareiškė norą grįžti į stovyklą ir dalintis bendru likimu. Čekistai mėgino juos dar perkalbėti, tačiau veltui. Jokios privilegijos nesustabdė žmogaus troškimo būti laisvu ir palaikyti draugus.

Stovyklą atvyko specialios paskirties generolas Byckovas, visus draugais vadinamas, ir pasakė prakalbą. Esą, tai nieko gero neįmanoma, nes vyriausybė turi rasti daug priemonių maitininkus nuraminti. Jis kvietė visus išeiti į darbą, aukso kalnus zadedamas, tačiau norinčių neatsirado.

"Aš Berija, aš sušaudysiu Jus visus, kaip šunis..."

Stovyklos viršininkas Mankovas bandė įeiti į zoną, bet kalinių sargyba jo nepalaido. Nervuotas sadistas — jis tą vardą pilnai pateisino — vos nepamišo akivaizdoje to, kad jo pavaldiniai taip nepagarbiai su juo elgiasi. "Aš Berija, aš sušaudysiu Jus visus, kaip šunis", saukė jis užsilipęs į sargybos būdelę.

Birželio 26 d. apie pietus stovyklą atvyko GULAG'o viršininkas generolas Doigych, prokuroras Vavilovas su visa svita ir pareiškė, kad jei stovykla neišeis į darbą, jei ištiks Kengyro likimas. Apie tai mes dar nieko tikro nebuvome sužinoję, bet generolo žodžiais niekas nenorėjo tikėti. Taip jis ir išvyko, nieko nepašėjęs.

Tos pačios dienos vakare zoną įleido kelis kalinius, mairčius Kengyro tragedi-

AR IR TAS PAĖS DIKTATORIUI?

Kubos diktatorius negali ramiai miegoti, nes jam nevyksta sukilėlių sunaikinti. Jis padidino kariuomenę, ją geriau apginklavo. Viršuje žygiuoja neseniai paskautieji naujokai, apačioje tankai, bet vargu ir tas padės Batistai ilgai laikytis.

FORMOZA

Formozos sala nuo Raudonosios Kinijos yra tik per 100 mylių negilaus vandens kelio, nuo jos Okinava 365 mylių į šiaurės rytus, o Filipinai tik 225 mylių į pietus.

Jos praeitis atžymėta karais ir laimėjimais. Ji buvo piratų lizdu, Olandijos, Ispanijos ir Prancūzijos kolonija, Kinijos dalis, bet nuo 1895 iki 1945 metų ją valdė Japonija, vėliau ji grąžinta Kinijai. 1949 m. Kinijoje įsiviešpatavus komunistams, Formozos saloje įsikūrė Tautinės Kinijos valdžia su gen. Čankais prieky.

240 mylių ilgio, tabako lapo pavidalo, Formoza yra ja. Tačiau ir jais nenorėdame patikėti, manydami, kad tai eilinė čekistų provokacija. Taip praėjo dar viena diena.

Birželio 28 d. rytą visus pažadino motorų staigimas. Kadangi tvoros buvo mūrinės ir aukštos, tai nebuvo įmanoma ką nors pamatyti. Čada čekistai ant gerai marštomos kalvos pravedė tankų "paradą". Tankų buvo aštuoni. Visiems tapo aišku, kad generolas Dolgich nenorėjo jukavo.

Apie 8 val. ryto tankai apsupo stovyklą. Čekistai atidare vartus ir pamatėme, kad už vartų stovi tankai su užvestais motorais, o būrys ginkluotų kareivių ir karininkų su pistoletais rankose. "Tai ką, fašistai, galvojate eiti į darbą ar ne?" susuko vienas iš karininkų. "Kas daryti? Neisi, sutrins kaip musę tankų vikšrai. Kengyre jie, matyt, taip jau padarė."

Ir visi išėjo į darbą. Septynias dienas išsilaikė stovykla, septynias dienas stovyklą kasyklos.

Po streiko grupę vyrų išvežė į uždarus kalėjimus — ir vėl daugiausiai nukentėjo lietuviai ir ukrainiečiai. Kad daugiau nebūtų įmanoma joks streikas, tarp jų trijų zonų įvedė ugnies liniją ir vėl sustiprino režimą, tačiau senąją priespaudą jau nebuvo įmanoma atstatyti.

(Bus daugiau)

Jeep'us ir šaldytuvus. Iš modernių įmonių plaukia tekstilė, popierius, trašų ir cemento maišai, tonai anglies ir dideli kiekiai jėgų variklių. Vienas fabrikas gamina sprausminiams lėktuvams naudojamą benzina.

Daugumas Formozos gyventojų yra kiniečiai, kurie jau nuo 6-to šimtmečio iš pagrindinės Kinijos keliavo į Formozą apsigyventi. Apie 150,000 vietos gyventojų slaptingai gyvena kalnuose. Jie vis mažiau ir mažiau užsima medžiojimu ir vis daugiau išitraukia į gyvenimą už kamų ribų. Nuostabu, kad jų viena giminė nesupranta kitos, todėl tokiais atvejais naudojasi buvusio pavergėjo kalba — japonų kalba.

Common Council

KOMUNISTAI IR CIGONAI

Mūsų žmonės sakydavo, kad cigonas savo tikėjimą gali mainyti kaip savo arklius. Ar tas teisinga, čia negrąžinsime, bet kad komunistai tą patį žmogų vakar galėjo girti, o šiandien jie jį gali su purvais maišyti arba atbulai — vakar garbinti, o šiandien keikti — toks reiškinys ten paprastas.

Štai vienas tokių pavyzdžių.

1922 m. komunistų leidžiamas "Komunaras" Nr. 2 šitaip rašė:

"Ir kokių pasiūlykštėjimu, jei galėtum, nuo savo kapo spirtų jį (Zemaitė) "Vilko-lakio" vainiką, vainiką uždėtą literatinių pasidavėlių ir prostitucijų Lazdynų Pelėdų, ochraninkų Liūdų Girų, Balių Sruogų, Faustų Kiršų, būdelių Mikuckių, buržuazijos bernų Tumų ir kitų baltųjų Parnaso poetų ir rašytojų".

Ta pačia proga jis priminė, kad ruošiamas įstatymas, kuriuo girtuokliai bus smarkiai baudžiami, o taip pat ir tie, kurie skatina girtuokliavimą. Kiek tas pagelbės, nežinia, bet Chruščiovui geriau reikėjo viešai pažadėti nebe-gerti ir savo pažadą vykdyti. Bet to jis nepadarė. Jis pats gers, o kitus už gerimą baus.

Gera tiems šiame pasauly gyvent, kurie ir nusensta iš vaikiško protavimo neišivystę.

TAIKOS LAKTA

Jungtinių Tautų kariuomenės dalinys prižiūri, kad Izraelis ir Egiptas nesusipeštų Gazos srityje. Čia matome švedijos kariuomenės karį, įsitačiusį stebėjimo punktą ant smėlio maišų ir stebintį dykumą netoli Gazos uosto.

LAIKAS JAU UŽSISAKYTI

KELEIVIO KALENDORIŲ 1959 metams

Jau ruošiamas spaudai "Keleivio" kalendorius 1959 metams. Kalendoriuje bus apie 100 puslapių visokių pasiskaitymų, eilių, informacijų, naudingų patarimų, juokų, straipsnių įvairiais klausimais ir plati kalendorinė dalis.

Kviečiame užsisakyti mūsų kalendorių iš anksto. Kaip tik jis bus atspausdintas, tuoj išsiųsime visiems užsisakiusiems.

Nors viskas brangsta, bet "Keleivio" kalendorius kainu vis ta pati, tik 50 centų. Prašom jį užsisakyti. Užsakymus ir pinigų prašom siųsti šiuo adresu:

"KELEIVIS"

636 East Broadway
So. Boston 27, Mass.

Naujos pramonės įmonės pradėjo kilti po visą kraštą. Jos gamina aliuminijų, dviračius, elektrinius įrankius.

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu

—Sei, Maik, ar tu skaitai laikraščius, kad padleckioni na-
čalstą nutarė suskaičiuoti
mūsų Lietuvos svietą?

—Esi skaitęs, bet ne taip,
kaip tėvas supranti.

—Nu, tai pasakyk, kaip
tu šitą biznį supranti?

—Visų pirma turiu pasa-
kyti, kad ne Paleckis šitą
"biznį" sugalvojo. Ir tai ne-
ra joks "biznis", tėve, bet
gyventojų surašymas, kurį
sugalvojo Maskva.

—Vot, vot, atrodo kad tu
žinai.

—Aš žinau tik tiek, kiek
apie tai yra paskelbusi A-
merikos lietuvių spaudoje
Elta.

—O kada tas bus?

—Gyventojų surašymas
ketina įvykti po Naujų Me-
tų, tėve, apie sausio vidurį.

—Ale pasakyk, koki biznį
Maskva turi kišti savo dor-
tiną nosį į mūsų šventą Lie-
tuvą? Kodėl ji nori žinoti,
kiek tenai yra likę mūsų
svieto? Kiba rengiasi dar
syki vežti mūsų žmones į
Sibiro katorgą, ar ką?

—Gyventojų surašymas,
tėve, bus daromas visoj So-
vietijoje, ne vien tik Lietu-
voj. Matai, Maskva nori ži-
noti, kiek yra gyventojų vi-
soj Sovietų Sąjungoj, prie
kurios ji priskaito ir Lietu-
vą.

—Gaila, Maiki, kad mū-
sų tauta neturi gero vado! Priviso visokių aklademikų,
kurie peckoja visokius
romanus, pešasi už pirmeny-
bę išmislytojo savo bendruo-
menės, o Lietuvą ginti nuo
maskoliško nuosmukio nėra
kam. Ot, jeigu šiandien bū-
tų gyvas mūsų Vytautas, tai
raidavei nubrauktų Maskvai
nosį. Ai beč jur laif!

—Tėvas be reikalo susi-
jaudinau dėl Lietuvos gy-
ventojų surašymo. Tokias
statistikas daro visi kraštai.
1960 metais skaitys savo gy-
ventojus ir mūsų Amerika.
Sužinosime ir mes, kiek čia
yra mūsų tautiečių.

—Bet ar tu rokuoji, kad
suskaityti Lietuvos žmones
bolševikai pasakys teisybę?
Ar tu mislini, kad tas išeis
mūsų tautai ant gero?

—Iš anksto, tėve, negali-
ma daryti jokių išvadų. Vis-
kas prigulės nuo to, kaip su-
rinktas žinias Maskva nau-
dos. Kaip dabar atrodo, tai
tos žinios bus siunčiamos į
Maskvą tikrai kaip medžia-

ga bendrai Sovietijos statis-
tikai. Jeigu Maskva nenor-
ės nieko slepti, gal bus pa-
rodytas ir Lietuvos gyvento-
jų skaičius.

—Bet gazetose rašė, Maiki,
kad bolševikai išvežė tūk-
stančius lietuvių į Sibirą, o
jų vieton privežė visokių
mongolų, ir jeigu tuos mon-
golus jie dabar pavadins
"lietuviais", tai vistiek tei-
sybės nežinosim.

—Tėvas čia atsargiai gal-
voji. Gali taip atsitikti.

—Šiur, Maik, aš visada
gerai galvoju.

—Aš nesakyčiau, kad vi-
sada.

—Na, o kaip tu mislini,
Maiki, kiek maskoliai gale-
jo išvežti Lietuvos svieto, ir
kiek tenai žmonių dar li-
ko?

—Sovietų statistikos ži-
niomis, tėve, 1940 metais
Lietuvoje buvo 2,900,000 gy-
ventojų; bet 1956 metais jų
buvo jau tik 2,700,000; va-
dinasi, 200,000 mažiau.

—Sakai, 200,000 dūšių
prapuolė?

—Taip, tėve.

—Nu, tai kur dingo? Juk
per tą laiką turėjo dar pri-
augti, o ne sumažėti.

—Bolševikai aiškina, tė-
ve, kad karo metu daug
Lietuvos žmonių išžudė Hit-
lerio naciai, o karui pasibai-
jus nemaža Lietuvos lenkų
pasitraukė į Lenkiją; dėl
to ir sumažėjo gyventojų
skaičius.

—O kaip tu rokuoji, vai-
ke, ar tas gali būt teisybė?

—Yra truputis teisybės,
tėve, bet tik truputis. Di-
džioji teisybės dalis yra ta,
kad tūkstančius gyventojų iš
Lietuvos išvežė bolševikai.
1941 metų birželio mėnesį
per 3 dienas jie išgabeno
Rusijos gilumon apie 40,000
Lietuvos gyventojų. Tas
klaikias birželio dienas A-
merikos lietuviai dabar mi-
ni kasmet. Bet tai dar ne
viskas, tėve.

—O kas daugiau?

—Bolševikų žvalgybos
viršininkas Serovas buvo pa-
darys planą išvežti iš Lietu-
vos apie 700,000 žmonių.
Visi jie buvo surašyti pavar-
dėmis ir nurodyta kur kat-
ras gyvena. Bet bolševikai
nespėjo tada visų išgaventi,
nes Hitleris pradėjo karą
prieš savo sėbrą Staliną ir
bolševikai leidosi bėgti iš
Lietuvos. Bėgdami jie ne-

Mao-Tse-Tungo 'laimės namai'

V. KIMANTAS

Raudonoje Kinijoje tylo-
mis vyksta didelės svarbos
pasikeitimai. Apie tuos pa-
sikeitimus tuo tarpu mažai
kas rašoma net komunisti-
nio bloko spaudoje, tačiau
Kinijos komunistų partija,
Maskvos neatsiklausdama,
pati vykdomus pakeitimus
bus sumanusi ir pati juos
vykdyti.

Kinijoje pradėta kurti
"liaudies komunos". Kinijos
komunistai jau kelinti me-
tai bus iš ūkininkų atėmę
jų žemes ir juos suvarę į
bendrą dirbamą valstybi-
nius ūkius, kurie čia vadina-
ma žemės ūkio kooperaty-
vais. Kuriant "liaudies ko-
munas, jų pagrindas imami
tie patys "kooperatyvai", tik
komunos bus nepalyginamai
už kooperatyvus didesnės:
iš 38,473 esamų dabar koo-
peratyvų numatyta sukurti
1,378 komunos.

Liaudies komunos bus ne
tik žemdirbės. Į komunos
gyvenimą bus įjungti visi
jos plote gyvenantys žmonės.
Ūkininkai, darbininkai, val-
dininkai, vyrai, moterys ir
vaikai, pati jos plote stovin-
ti kariuomenė. Komunos ū-
kyje bus viskas dirbama,
kas jos plotui tinka ir bus
valdžios nustatyta; komu-
na bus ūkiškai vienetas, į-
jungtas į bendrą valstybės
ūkį. Kiekvienos komunos vy-
riausiasis uždavins — kurti
ir stiprinti pas save pramo-
nės. Visi komunos reikalai
bei darbai bus vykdomi
"kariskąja tvarka", kaip ka-
ro metu, dabojant kietos dis-
ciplinos. Tas kinų komuni-
stų palinkimas į "kariskąją
tvarką" yra jiems labai sa-
vęs. Kinų komunistų parti-
ja augo su šautuvu rankose,
karisko gyvenimo sąlygose,
ilgus metus kovojusi su
Čiang - Kai - šeku ir ginklu
jų nugalėjusi.

Liaudies komunose bus
gyvenama "komunistiškai",
—viskas bendra ir viskas iš-
vieno. Bus bendros virtuvės,
valgomieji, skalbyklos, duon-
kepes, prausykios ir maudy-
mosi prengimai; bendri vai-
kų darželiai, dirbtuvės, au-
rbamos žemės laukai, bendri
poilsio namai laisvaikiui
praleisti, kurie iš anksto pa-
vauntu "laimės namais".
Bendros mokyklos, kultūros

spėjo pasiimti ir tuos sara-
sus, tik išaudė stovyklose
uždarintus lietuvius.

—Ar tai bolševikai tada
bėgo nuo nacių? Aš girdė-
jau, kad Lietuvos moterys
juos kačergomis išvijo.

—Gali būt, kad ne vienas
jų paragavo ir kačergos, kai
turėjo bėgti. Bet kai po A-
merikos smūgiais naciai su-
klupo, bolševikai vėl grįžo
Lietuvon ir pradėjo dar di-
desniu žiaurumu lietuvius
suiminti ir tremti Sibiran.

—Bet pasakyk, Maiki, ko-
dėl lietuviai laukė, iki juos
suims? Argi jie nežinojo,
kad tas Serovas veš juos į
Sibirą?

—Žinojo, tėve, bet visi
negalėjo pabėgti. Kurie ga-
lėjo, tie asidūrė Vokietijoje
ir vėliau atvyko Amerikon.
Tai vadinamieji "dipukai",
tėve.

—O kiek Lietuvoj liko, tu
nežinai?

—Nežinau, tėve. Lauksiu,
ką parodys būsimas gyven-
tojų surašymas.

—Olrait, Maiki, aš irgi
lauksiu.

istaigos, spauda, bendros
tarnybinės pareigos ir visas
subendrintas gyvenimas, ku-
riame žmogui nebus duota
nė valandėlės pabūti pačiam
su savim. Jokios privačios
nuosavybės. Tuo būdu, at-
rodo, numatoma visiškai pa-
rauti šeimos gyvenimą ir
net vaikų auginimą bei auk-
lėjimą beveik visai atimti iš
tėvų.

Ko Mao nori pasiekti per
komunas? Visų pirma, atro-
do, ūkiškų laimejimų. Rau-
donoji Kinija yra pasiryžusi
susipramoninti ir būti gali-
mai nepriklausoma nuo kitų
kraštų. Reikia pasakyti, kad
nors komunistų partijos cen-
tro komitetas įsakė steigti
komunas š. m. rugpjūčio m.
29 dieną, pačios komunos
tylomis pradėta kurti jau
balandžio mėn., ir būtent
Honan provincijoje. Dabar-
tinėje Kinijoje, pramonės
atveju labai atsilikusioje,
kuriamoji pramonė daug
kur yra primitivi, reikalin-
ga daug darbo jėgos. Tos
darbo jėgos Raudonoji Ki-
nija stinga. Tačiau, įvedusi
komunas, panaikinusi atski-
ros šeimos namų ūkį, toje
palcioje Honan provincijoje
valdžia surado apie 7 ml.
bendram darbui "palaisvin-
to" moterų. Toje provincij-
oje labai greitai laiku "iš-
dygo" apie 4,530 naujų fa-
brikelių, kurie be ko kito
gamina visokius daiktus iš
geležies ir plieno, dirbtines
trašas žemės ūkiui ir cemen-
tą.

Be ūkiškųjų uždavinių
Mao-Tse-Tung partija siekia
dar bent dviejų kitų laimė-
jimų. Ji nori aukletti kinų
tautą ir ypač jos jaunimą
ne tik kariskoje drausmėje,
bet ir kariskai paruoštą jau
artimiausiam laikui. Į ka-
riškąjį komunų gyventojų
paruosimą dedama nemaža
darbo, ir kaikas spėja, kad
Mao iš anksto ir planingai
ruošiasi trečiajam pasauli-
niam karui. Antras ir gal
svarbiausias Mao siekimas,
—naujais keliais vesti kinų
tautą į tikrąjį bei visišką ko-
munizmą, pralenkiant pa-
čius Sovietus.

Daug kas neaišku, kas Ki-
nijoje dabar daroma. Daug
kas neaišku patiems Kinijos
valdovams, ko jie susilauks
iš dabar vykdomo eksperi-
mento, kuris vykdoma jau
placiu mastu. Ar kiniečių
būdas, jo tautos per tūk-
stančius metų ugdyta kultū-
ra, šeimos ir visuomenės gy-
venimo būdas bei papročiai
lengvai leis Mao-Tse-Tungui
paversti senos kultūros vi-
suomenės gyvenimą į "ko-
lektyvines" žmonių kaime-
nės būklę, klusnų siauros
partinės "virsūnės" suprat-
imui ir norams, aiškės vė-
liau. Tuo tarpu į Raudono-
sios Kinijos daromus "dra-
sius" žygius pats Kremlius
žiūri kiek nustebęs, kiek nu-
sigandęs ir neramus. Mao
drįso siekti "visiško komu-
nizmo" savo keliu, savo jė-
gomis ir Maskvos neatsi-
klusdamas. Peipingas ban-
do lenkti Maskvą kaip ko-
munistų kelrodys ir tas tu-
ri surūpinti Kremlį už vis
labiausia.

Daug plepėsi apie kitus, būsi
visiem kartus.

Visokiomis progomis geriausia
dovana yra "Keleivis". Išrašyk
jį savo draugui, pažįstamui

NAUJASIS POPIEŽIUS

Spalio 28 d. išrinktasis popiežius Jonas XXIII

KANADOS NAUJIENOS

MONTREAL, P. Q.

Vasarai praėjus

Vėl visi sugrįžo į triukš-
mingą miestą, įsijungė į
darbus, kas juos turi, kiti
ieško darbo, kurio Montre-
alyje šiuo metu surasti jau
nėra taip lengva. Organi-
zacinis gyvenimas, daug-
moje, darosi vienodas, atro-
do, kad ir naujieji ateiviai,
kurie prieš kelis metus stei-
gė vieną po kitos organizaci-
jas, jau pradėjo pavargti,
tolintis nuo jų pačių sukur-
tų, kad ir gyvenimo paskir-
čiai bei esamom sąlygom
toli neatitinkančiom organi-
zacijoms. Taip diena po die-
nos, savaitė po savaitės vis-
kas rimsta, ir kultūrinis gy-
venimas pradeda apsikrestti
miego liga.

Vasara buvo šalta ir lie-
tinga. Parengimais gana
syksti. Lietuviai socialistai
turėjo du parengimus, nors
gana kuklius. Kitos organi-
zacijos irgi pasigirti neturi
kuo, išskyrus gal šaulius, ku-
rių parengime patys parei-
gūnai nesigėdino panaudoti
kūmtis prieš svečius. Tokie
reikšiniai yra žemas ir ne-
kultūringas ženklas visiems,
o ypač šauliams.

Vyskupo Brizio vizitas

Jo vizitas Montrealy spal-
io 25-26 dd. Ausros Vartų
parapijos bažnyčioje nors
skirtas religinei užduočiai,
bet paliko ir kitų žymių. Vy-
skupas visuomet, kai tik ap-
silanko Montrealyje, pasako
vieną kitą žodį, kuris gal
ties ir nepatinka, bet yra
tiesos žodis, pagarbos pa-
reiškimas ir kitaip manan-
tiems, bei senajai ateivių
kartai.

Priešpaskutinį
kartą vyskupas Montrelio
lietuviams pasakė: "...so-
cialdemokratas Grigaitis y-
ra geras lietuvis. Duok Die-
ve, kad aš tokiu galėčiau bū-
ti..." Tokio pareiškimo
tuo laiku Montrelio kolo-
nijai labai reikėjo. Šiuo vi-
zitu jis pagrįstai iškėlė se-
nosios ateivių kartos tautinį
susipratimą. Gal kam ir ne-
patinka, bet juk yra sako-
ma, "...tiesa akis bado".
Reikia tuo pasidžiaugti ir
palinkėti, kad vyskupas to-
kių pareiškimų Montrealiui
ir ateityje nepasikstytų.

Mirtys

Šiais metais giltinė mums
padarė nemažų nuostolių.
Paskutiniai palaidoti Juo-
zas Naikelis, 67 metų, ir An-

drius Stankevičius, 85 me-
tų amžiaus.

Ilsėkitės svečio šalyje, ku-
riai savo jaunystę, jėgas pa-
aukojote ir šią žemę savo
prakaitu laistėte.

Išvyko Lietuvon

Lietuvon išvyko Deksnų
seima, gyvenusi Ville La
Salle. Deksnys jau 72 metų
amžiaus. Atrodo, Deksniai
Lietuvon išvyko ne kam
nors propagandą darydami,
bet ilgesio savajai žemei
kankinami. Jų paskutinis
noras, kad juodvieji kūnus
priglaustų savaoji, Lietuvos
žemele. Tegul išsipildo jų
norai. Tegul dar jiedu pa-
sidžiaugia, nors ir pavergta,
bet visuomet gyva ir kovo-
jančia, bei laisvės trokstan-
čia, Lietuva.

Atvyko iš Lietuvos

Atvyko buvęs Vokietijos
piliėtis, kuris karo eigoje at-
sisakyęs nuo savo šeimos
buvo parvežtas Lietuvon
Zemaitijon. Dabar jis vėl
susijungė su savo šeima.
Linkėsime jam laimės šia-
mame krašte. Tikiu, kad ne-
truks galėsiu ir Keleivio
skaitytojams jo lūpomis kai-
ką ir apie Lietuvą parašyti.

Darbo klausimas

Tas reikalas Kanadoje jau
šiuo metu yra gana aštrus.
Šiuo metu, pagal oficialius
duomenis, bedarbių skaičius
viršija 5% dirbančiųjų. Lap-
kričio, gruodžio ir sausio
mėnesiais ir normaliu metu
nedarbas padidėja. Šiuo me-
tu, palyginus su praėjusiu
metu šiuo laikotarpiu, be-
darbių yra daugiau "tik"...
77,000 asmenų. Žiemužė,
atrodo, nekoks malonus
mėnuo žada visiems.

Kooperatyvai auga

Šiuo metu Quebeco koo-
peratyvų sąjunga jau turinti
vieną milijoną narių ir 100-
000,000.00 kapitalo. Taip
pranešė jos vadovai vyku-
siame kooperatyvų susirin-
kime Quebeco mieste. Sėk-
mės kooperatiniam judėji-
mui.

Sidabrinė sukaktis

Spalio 12 dieną paminėta
Jono ir Jadvygos Narbutų,
gyn. Stanbridge East, P. Q.,
vedybinių gyvenimo 25-rių
metų sukaktis. Tik dėl J.
Naikelio mirties dalis sve-
čių, net pačių rengėjų šime-
laičių negalėjo šioje Narbu-
tų šventėje dalyvauti. (Nai-
kelis yra šimėlaitienės bro-

TARYBŲ VALDŽIA —IŠ MASKVOS

Šiandien visi žino, kaip
Maskva buvo iš anksto pa-
ruošusi Lietuvos pagrobimą
1940 metais. Tas pats buvo
ir 1918 metais, nors komu-
nistai iš kailio nerdamiesi
stengiasi įrodyti, kad ir a-
nuomet Lietuvos žmonės
troškę tarybų valdžios ir ją
patys sukūrę, tik nelabieji
Lietuvos nacionalistai, Eu-
ropos kapitalistų remiami,
ją išvarę.

Iš tikrųjų ir tada viską
Maskva sumanė, Maskvoje
sudarė tariamąją "Lietuvos
laikinąją revoliucinę darbi-
ninkų ir valstiečių vyriausy-
bę", kurios priekin buvo iš-
kistas Vincas Kapsukas.

Kad taip buvo, pripažįs-
ta ir tos vyriausybės narys
Semion Dimenšteinas. Jis
1937 m. rašė komunistų
"Priekale":

"Paskirtas Lietuvos laiki-
nosios revoliucinės darbinin-
kų ir valstiečių vyriausybės
nariu, aš iš pradžių atvykau
į Dvinską, kur buvo dr. Mic-
kevičius (Kapsukas). Ten
aš susipažinau su būsimo
mūsų vyriausybės manifes-
to projektu... Nepasakosiu
smulkmenų, bet mačiau, kad
ir pas patį Mickevičių buvo
(šiuo klausimu) svyravimų.
Pamenu, jis tvirtino, kad
pagrindinis manifesto nusi-
statymas buvo suderintas
Maskvoje".

Taigi, ir tada Lietuvos val-
džia buvo sudaryta Rusijoje,
kada Lietuva dar nebuvo
užimta, ir jos pirmasis atsi-
šaukimas - manifestas į Lie-
tuvos žmones buvo "sude-
rintas Maskvoje", kitaip ta-
rus ten padiktuotas. Raudo-
noji armija tą valdžią atne-
šė ir ji į šypulius subirėjo,
tai armijai pasitraukus. Tos
armijos durtuvai pasodino
ją ir antrąjį kartą. Jais ji ir
šiandien tesilaiko.

VISUOMENĖS DĖMESIUI

Pranešama, kad Clevelan-
do Lietuvių Demokratinį
Grupių Prezidiumas išleido
atskiru spaudos leidiniu (80
psl. knygele) VLIK'o Gru-
pių Komisijos pranešimą a-
pie pastangas įtraukti į Vli-
ką bendram Lietuvos laisvi-
nimo darbui jame nedaly-
vaujančias grupes.

Pranešime aprašyta visa
derybų eiga. Jo priede—ša-
lių susirašinėjimas ir kiti
pranešimo tekste nurodyti
dokumentai.

Knygelės kaina — vienas
doleris (\$1). Ji gaunama
pas lietuviškų knygų platin-
tojus.

Norintieji ją gauti iš pa-
ties leidėjo kreipiasi į Cle-
velando Lietuvių Demokra-
tinių Grupių Prezidiumo na-
rį inž. Ant. Gargasą šiuo
 adresu: Mr. Ant. Gargasas,
734 Thornhl dr., Cleveland
8, Ohio.

Kas domisi Lietuvos lais-
vinimo klausimais, tam tik-
rai verta susipažinti su šia
dokumentine medžiaga.

Leidėjas

Nedaug tėra dalykų, kurie
taip sugadintų žmones, kaip
pyktis.

A. Manzoni

lis).

Šventėje svečių tarpe bu-
vo ir iš Hamiltono, Ontario,
žentas A. Pilypaitis, gim-
niai Senkai.

Linkėsime Narbutams su-
laukti dar daug gražių su-
kaktių ir gražaus būrio a-
nukų.

J. Valeika

Vietinės Žinios

MARVIN J. RABIN

Nuolatinis Bostono universiteto simfoninio orkestro dirigentas, kuris diriguos ir lapkričio 16 d. koncerto Simfonijos salėje pirmajai daliai.

Minės V. Kudirką

Šių metų gruodžio 31 d. sueina šimtas metų nuo mūsų tautos didžiojo žadintojo, tautos himno autoriaus Vinco Kudirkos gimimo. Bostone ta sukaktis rengiamasi iškilmingai minėti gruodžio 14 d. Šitam reikalui yra sudarytas atskiras komitetas. Veliau apie tai bus plačiau pranešta.

JULIUS GAIDELIS

Kompozitorius, sukūręs simfonijų, koncertų, sonatų ir kt. kelias dešimtis dainų. Jo simfonijos Nr. 4 dalis bus atlikta lapkričio 16 d. koncerte Symphony Hall.

Svarbu Dorchesterio Moterų Klubu narėms

Dorchesterio Lietuvių Moterų Klubu susirinkimas bus ketvirtadienį, lapkričio 13 d. 7:30 val. vak. buvusiose Lietuvių Klubu patalpose (1810 Dorchester Ave.) Yra daug svarbių klausimų. Visos narės prašomos dalyvauti.

Valdyba

Mūsų šachmatininkai laimėjo

Mūsų šachmatininkų B komanda įveikė Bostono kolegijos šachmatininkus 4 : 1 mūsų naudai. Tąsą peilį ir pats jauniausias Algis Makaitis, 13 metų.

JERONIMAS KACINSKAS

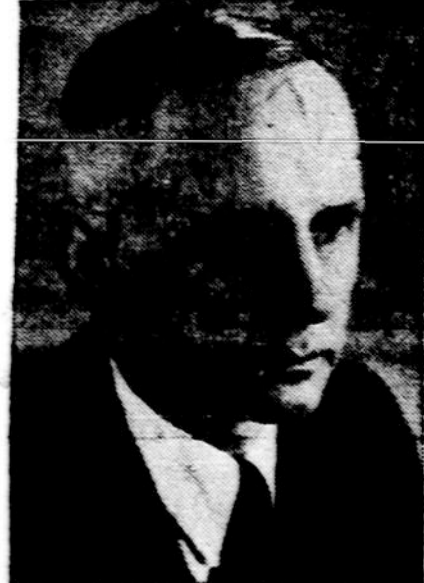

Buvęs Vilniaus simfoninio orkestro dirigentas, kompozitorius, diriguos lapkričio 16 d. koncerto Symphony Hall antrajai daliai, kurioje bus atliekami lietuvių kompozitorių kūriniai, jų tarpe ir J. Kacinsko.

Lietuvių Draugija nominuos vadovybę

So. Lietuvių Piliečių Dr. ja lapkričio 20 d. susirinkime nominuos kandidatus į kitų metų valdybą. Balsavimas prasidės 7 val. vak. ir baigsis 9:30 val. vak.

VLADAS JAKUBENAS

Pedagogas, muzikos kritikas, kompozitorius, sukūręs kelias simfonijas ir kitokių kūrinių įvairiems instrumentams ir dainų. Jo "Misko šventės" suita bus atlikta lapkričio 16 d. koncerte Symphony Hall.

Lengviau gauti nedarbo pašalpą

Nuo spalio 27 d. Massachusetts valstybėje įsigaliojo nedarbo pašalpos įstatymo pakeitimas, kuriuo pašalpa galės gauti ir tie, kurie patys apleido darbą dėl pateisinamos priežasties (good cause) arba tą padaryti turėjo pagal pensijų arba gavo apleisti pagal pensijų programas. Iki šiol šitie asmenys negalėjo gauti nedarbo pašalpos gauti.

Kas dėl minėtų priežasčių darbą apleido ir šandien tebėra be darbo, gali prašyti pašalpos, bet ją gaus nuo įstatymo pakeitimo įsigaliojimo dienos.

PETRI RUDZICNUI mirus.

jo žmonai, dukrai Danutei ir sūnams Leonui ir Algiiui gilia užuojautą reiškia

Bostono Sporto Klubas "Dainava"

Kartu liūdžiu ir reiškiau gilia užuojautą

RUDZICNUI SEIMAI.

netekusiai savo brangaus tėvelio.

Rapolas Valadka

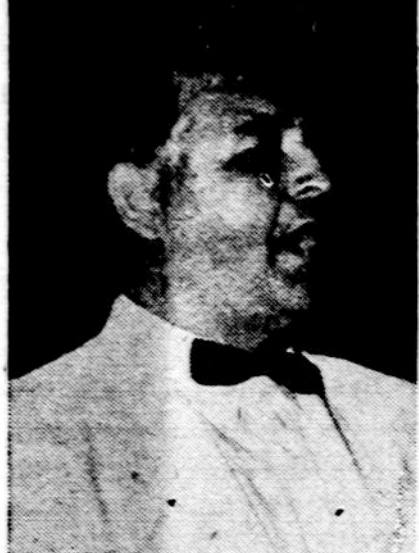
ATSIMINKIM DIDŽI LIETUVIŲ SIMFONINĖS MUZIKOS KONCERTĄ SYMPHONY HALL IR ATEIKIM ŠI SEKMADIENI--LAPKRIČIO 16 DIENĄ 3 VALANDĄ POPIET

KAZIMIERAS V. BANAITIS

Kompozitorius, sukūręs operą "Juratė ir Kastytis", daug dainų solistams ir chorams, įvairių kūrinių smuikui, violončelei, klarnetui, fortepionui ir kitiems instrumentams. Jo sukurtų dainų S. Baras dainuos lapkričio 16 d. koncerte Symphony Hall.

STASYS BARAS

Dramatinis tenoras, Chicagoj tarpe kelių simtų Amerikos ir Kanados dainininkų laimėjęs pirmąją vietą. Soldiers Field Stadione žavėjęs 72,000 minią, dainuos lapkričio 16 d. koncerte Symphony Hall.

Sportas nėra vien pramūstgalvių reikalas

Lietuvoje dar daugelis galvoja, kad sportu rimtam žmogui nepridera užsiimti. Amerikoje kojų miklinimas kartais nusiūkia smegenų mankstinimą. Geriausia daro tie, kurie vidurio laikosi.

Mums, išblokštiems iš tėvynės, sportas svarbus ne tik kaip priemonė jaunimo siekti fiziniams jėgoms ugdyti. Jis svarbus ir kaip įrankis lietuvių išlaikyti, jauniui nuo ištautėjimo sulaukyti, lietuvių vardui svetimausių tarpe garsinti. Todėl labai didelį darbą daro tie, kurie kuria sporto organizacijas, jas remia ir tuo duoda progos mūsų jaunimui į jas susiburti ir ten savo sugebėjimus reikšti.

Bostone pernai sukurtas Dainavos sporto klubas, kuris per trumpą laiką subūrė gana didelį jaunuolių būrį ir jau spėjo varžybose su kitais lietuvių ir nelietuvių klubais gražių laimėjimų pasiekti. Jis puoselėja įvairias sporto šakas — futbolą, tinklinį, krepšinį, lengvąją atletiką ir tt. Jo pirmininkas yra Valentinas Vakauskas.

Antrasis klubas — šachmatų, jau veikia dešimt metų. Jo pirmininkas yra dr. Anthony Kapocius, o ta gyvo klubo dvasia tai Kazys Merkis, kuris ir naktį šachmatus sapnuoja.

Jis yra vienintelis šachmatininkas, kuris sugebėjo jaunimą sudominti šachmatų sportu ir iš jų jau išaugino tokius, kurie duoda į kailį asmenys negalėjo nedarbo pašalpos gauti.

Tie abu klubai sekmadienį surengė savo metinį banketą, į kurį susirinko nemažas jų bičiulių būrys.

Po gardžios vakarienės banketo vadovas adv. John Grigalius davė žodį konsului A. Shallnui, Massachusetts šachmatininkų Dr. jos pirmininkui ir Boston Globe laikraščio skryliaus redaktoriui James Burgess, A. Andriuliui, A. Matjokai, V. Vakauzui ir K. Merkiui.

Idomu buvo išgirsti, kad mūsų garbės konsulas Shalln gavo aukso medalį. Idomu būtų, jei jis ir kiti seimeji čempionai dabar su-

rengtų varžybas. Žiūrovų tikrai netrūktų.

Pats įdomiausias banketo momentas buvo tai kai kurių pasižymėjusių sportininkų apdovanojimas.

Rimui Jurgelai ir Juozui Leonavičiui buvo įteiktos gražios statulos. Jurgela jau pasižymėjo iečio mėtyme, o Leonavičius trumpu toliu bėgime, abu yra rekordininkai. Leonavičius dabar tar nauja kariuomenėje, todėl bankete negalėjo būti — statula perduota jo broliui.

Pasižymėję jaunuoliai šachmatininkai buvo apdovanojami knygomis. Jas gavo Harvardo universiteto stud. Leopoldas Šveikauskas, Gediminas Kuodis, 14 metų B klasės meistras, 13 metų amžiaus Makaitis ir Albinas Giedraitis.

Šitas klubų vadovybių žygis atžymėti jaunus sportininkus labai pagirtinas. Ta proga K. Merkis tarė visiems sportininkams tinkamą žodį.

"Dainavos" klubo narės ne tik buvo geros, malonios padavėjos prie stalų, bet jų penketukas nė žiurštukų nenusiėmusios išėjo į sceną ir.

padainavo 3 daineles.

Bankete dalyvavo ir buvęs žymus boksininkas Juozas Vinčas.

Banketo vyriausiu šeimininku buvo dr. Anthony Kapocius.

Visą laiką bankete buvo gera nuotaika.

Z-is

Kur gauti biliety simfonijos koncertui?

So. Bostone: Ivaškų baldų krautuvė, 366 Broadway, Minkų krautuvė 502 Broadway ir pas platintojus. Worcester: P. Skrinška, Ideal Pharmacy, 29 Kelly Sq.; Norwoode: Antanas Mickūnas, Balch Pharmacy, 1140 Washington Avenue; Cambridge: Daukantas Market, 187 Webster Ave. Brockton: Ant. Miškinis, Good-Will Pharmacy 116 Ames St.

Moterų Klubas dėkoja

Sandaros Moterų Klubu lapkričio 2 d. surengtas našlių banketas buvo visais atžvilgiais sėkmingas. Jame 1959 m. karaliene išrinkta Genovaitė Razvadauskienė iš So. Bostono, o karalium daininkas Jonas Tamulionis iš Nashua, N. H. Karalienės palydovėmis išrinktos: Ann Sikis iš Weymouth, Jean Sarpas iš N. Weymouth ir Mary Pallam iš Dorchester. Bankete buvo pagerbta ir seniausia našlė Paulauskienė iš So. Bostono.

Valdyba dėkoja visiems į banketą atsilankiusiems, dainininkui J. Tamulioniui ir jo grupei, teisėjams — Mary Zokienei, A. Andriuliui, J. Balevičiui, S. Jankūniui ir P. Zokui.

Ačiū visoms ir visiems, kurie šiuo ar tuo prisidėjo prie našlių banketo pasisekimo.

Klubo valdyba

Pakalbinkim draugus ir kaimynus užsakyti "Keleivį". Kaina metams \$4.

The Apothecary
Lietuviška Tikra Vaistinė

Parduodame tikrai vaistus, išpildome gydytojų receptus ir turime visus gyvūnų vaistus.

Turime vaistų ir vitaminų persiuntimui į Lietuvą ir kitus kraštus, kaip peniciliną, streptomyciną, rimofoną, ir vaistų nuo reumatizmo, atraičio, stengų gelimo ir kitų ligų.

Jei reik vaistų — eikite į lietuvišką vaistinę.

Sav. Emanuel L. Rosengard, B. S. Reg. Pharm., 382a W. BROADWAY, tarp E ir F gatvių, SO. BOSTON. Telefonas AN 8-6020

Nuo 9 ryto iki 8 val. vak. išskyrus šventadienius ir sekmadienius.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
(NAUJAS ADRESAS)
390 West Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. AN 8-8764

Persiuočiame Jūsų sudarytus siuntinius į LIETUVĄ ir VISAS kitas RUSIJOS valdomas sritis.

Iš naujų rūbų, avalynės, medžiagų, maisto, vaistų ir kitko. Visas išlaidas ir SSIR muitą apmokame siuntėjas.

VAISTUS, MEDŽIAGAS, ODAS GALIMA PIGIAU PIRKTI ŠIOJ ĮSTAIGOJE. PRAŠYKITE KATALOGŲ.

Iš toliau siūkšite siuntinius mūsų viršų nurodytu adresu. Įdėkite daiktų sąrašą ir aiškias siuntėjo ir gavėjo adresus. Mes, siuntinį perkavę, pranešime Jums, kiek kainuoja persiuntimas.

Atsiųsti paštą siuntiniai peruošiami greičiausiu laiku.

Dabar galima siųsti iki 44 svarų paketus, jei siunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis yra 15 x 15 x 12 colių. Oro paštą galima siųsti iki 22 svarų siuntinius.

ĮSTAIGA LIETUVISKA, KREIPKITES LIETUVISKAI

"Visi siuntėjai įsitikino, kad mūsų įstaiga greičiausiai patarnauja ir persiunčia siuntinius. SIUNTINIAI APDRAUSTI."

Siunčiame su Interisto įgaliojimais.

Siuntiniai priimami kasdien nuo 9 iki 5 val. vak. ketvirtadieniais nuo 9 iki 7 val. vak. ir šeštadieniais nuo 8 ryto iki 2 po pietų.

Lietuvių Draugijos Surum — burum

Lietuvių Piliečių Dr. ja savo "Surum — burum" rengia lapkričio 23 d. 2 val. p. p.

REIKALINGA MOTERIS

Porai kartų savaitėje reikalinga moteris kambariams pavalyti. Susitarti skambinti po 3 val. p. p. tel.: GE 6-4629.

ODOS PADAI

Storai, geriausios rūšies, tikri vyriški grynios odos padai čia vartoti ar siųsti į užjūrus. Atsiųsk batuko dydį ir \$1 (Amerikoje apmokam pašto išlaidas) šiuo adresu: JEREMIAH BERMAN CO. 267 Congress St., Boston, Mass.

V. Vadeisa

LIETUVIS BATSIVIS

ODA SIUNTINIAMS

Parduodu pirmos rūšies odą, auksinius, pakuos, vitpadzius siuntiniams į užjūrus nupiginta kaina. Atlieku visus batsivius darbus greit, sąžiningai ir duodu patarimus apie odas. Adresas: 173 Eighth St., So. Boston nuo 7 ryto iki 7 val. vak. išskyrus trečiadienius ir sekmadienius. Telefonas: AN 8-0055

Charles J. Kay

(KUČINSKAS)

Lietuvis Plumberis

Atlieka visokius "plumbing" darbus ir gazo vamzdžių įvedimo ir taisymo darbus. Kainos prieinamos. Pirmą reiką daro, pasikambinti, paklauskite mūsų kvičių. Telefonas CO 5-5839 12 Mt. Vernon, Dorchester, Mass.

RADIO PROGRAMA

Lietuvių Radio programa iš stoties WLYN, 1290 kilociklų, veikia sekmadieniais nuo 2:30 iki 3 val. tiesią. Parduodamos lietuviškos dainos, muzika ir Magdūtės Pasaka.

Biznio reikalais kreiptis į Baltic Florists gėlių ir dovanų krautuvę, 502 East Broadway, So. Bostone. Tel. AN 8-0489. Ten gausimas ir "Keleivis."

Steponas Minkus.

Kas perka ar parduoda namus, ūkius, biiznius kreipkitės į

Pranę Lembergą REALTOR

537 E. BROADWAY SO. BOSTONE

Saukit nuo 9 iki 7 v. vak. Tel.: AN 8-7031 o kitu laiku: Tel. GE 6-2887

NAMŲ SAVININKAMS Pentiname namus iš lauko ir vidaus; apkalame šingalais; sutaisome pijazus ir dengiam bei taisom stogus. Prašom kreiptis:

John Petrus

14 Garland Street Jamaica Plain, Mass. Tel.: JA 4-4576

APSIDRAUSK NUO LIGŲ IR NELAIMIŲ

Draudžiame nuo polic, visokių kitokių ligų ir nuo nelaimių (ugnis, audra ir kt.). Visais insurance reikalais kreipkitis:

BRONIS KONTRIM

Justice of the Peace—Constable 598 E. Broadway So. Boston 27, Mass.

Tel. AN 8-1761 ir AN 8-2483

PAMALDOS LIETUVIAMS EVANGELIKAMS

Kas sekmadienį, 12.00 val. So. Bostone, L ir 4th St. BA2-NYCIOJE įvyksta pamaldos lietuviams protestantams. Pamaldas laiko teologas A. JURAS.

A. Jurėnas yra Harvardo universiteto doktorantas ir verčė šv. Raštą į lietuvių kalbą.

Dr. B. Matulionis

Vidus, specialiai pildyti ir die die ligos. Prieš bet kurią dieną, iš anksto susitarus telefonu atlikti. Tels. 1190, Peconag, Rhode Island Wallum Lake, Rhode Island. Astumas: nuo Providence—34 mylių, nuo Worcester—26 m., nuo Boston ar Brockton—50 m., nuo Thompson, Conn.—10 mylių.

DR. D. PILKA

Ofis Valandos: nuo 2 iki 4 ir nuo 7 iki 8

546 BROADWAY SO. BOSTON, MASS. Telefonas AN 8-1820

Tel. AV 2-4098

Dr. John Repshis

LIETUVIS GYDYTOJAS

Valandor: 2-4 ir 6-8 Nedėliomis ir šventadieniais: pagal susitarimą

495 Columbia Road Art Upholster's Corner DORCHESTER, MASS.

Tel. AN 8-2712 arba BI 4-9012

Dr. J. C. Seymour

(LANDZIU)

Lietuvių Gydytojas ir Chirurgas Vartoja vėliausios konstrukcijos X-RAY Aparatą Pritaikiu Akinius

VALANDOS: nuo 2-4, nuo 7-9 534 BROADWAY SOUTH BOSTON, MASS.

Tel. AN 8-2805

Dr. J. L. Pasakurnis

Dr. Amelia E. Rodd

OPTOMETRISTAI

VALANDOS: Nuo 9 ryto iki 6 vakaro. Sereidomis—ofisas uždarytas.

447 BROADWAY SOUTH BOSTON, MASS.

A. J. NAMAKSY

REAL ESTATE & INSURANCE

409 W. Broadway SOUTH BOSTON, MASS. Ofis Tel. AN 8-0948

Box 37 OHIO STREET West Roxbury, Mass. Tel. FA 3-5515

KETVIRTIS & CO.

JEWELERS

Laikrodžių-Dėmantai Papuošalai

Elektrios Prieštai Rapietingai taisome laikrodžius, žiedus, papuošalus

379 W. BROADWAY SOUTH BOSTON Tel. AN 8-4649

FLOOD SQUARE

HARDWARE CO.

Savininkas A. J. Alkino

638 East Broadway South Boston 27, Mass. Telefonas AN 8-4148

Benjamin Moore Malvos

Papirusas Stiklas Langams

Viešieji Reikmenys Namams Reikmenys Plumbieriams Viešieji Gėles Dailiai

KORESPONDENCIJOS

WORCESTER, MASS.

V. Pigaga laimėjo

Aukštesnės mokyklos mokytojas Vytautas Pigaga laimėjo 4 balsais prieš vieną 6-sios apylinkės valstybės seimelio nario vietą.

Vytautas Pigaga gerai kalba lietuviškai ir nesigėdi tos kalbos ir svetimausios tarpe. Jo tėvas yra senas vietos visuomenės veikėjas, prekybininkas, "Keleivio" skaitytojas.

Iš Korejos grįždamas atsivežė ir žmoną

Karininkas Donald Kamandulis sugrįžo iš Korejos ir kartu atsivežė jauną žmoną japonę. Jo tėvas Juozas Kamandulis, kuris yra Lietuvių Klubu prižiūrėtojas, lapkričio 2 d. klubo iškilėse puotą savo sūnui ir marčiai pagerbti. Puotoje dalyvavo virš 300 svečių.

J. Krasinskas jau namie

Keleivio bendradarbis Juozas Krasinskas, 19 dienų išbuvo šv. Vincento ligoninėje, sugrįžo namo ir gydosi dr. John Bianchi priežiūroje. Jis jau pradeda su kruikais vaikščioti.

Sugrįžo iš ligoninės ir D. Mažeika

Puikios kirpyklos savininkas Domininkas Mažeika, išbuvo apie 3 savaites New England Baptist ligoninėje Bostone, sugrįžo namo ir neblogai jaučiasi.

Mirė R. Lukoševičienė

Lapkričio 5 d. Notre Dame kapuose palaidota Rožė Lukoševičienė, 76 metų amžiaus.

Sandariečių suvažiavimas

Sandaros 1-sios apskrities suvažiavimas bus ne lapkričio 23 d., bet vieną savaitę vėliau, tai yra lapkričio 30 d. Worcesterio Lietuvių Piliečių Klubu salėje. Pradžiai 1 val. p. p. Vakare ta pačiame klube bus banketis. Į tą suaktuvinę vakari-

ketas delegatams pavaišinti, bus ir programa, visi prašomi dalyvauti.

Jiems suskambės vestuvių varpai

Slaugei Mildred Lapinskaitei ir čikagiškiui J. J. Jagielai vestuviniai varpai suskambės lapkričio 22 d. Vestuvių puota bus Lietuvių Piliečių Klubu salėje.

J. Puniškis

Mano padėka

Šiuo reikiu savo didelę padėką visiems mano geriems bičiuliams, kurie mane lankė, man būnant 19 dienų šv. Vincento ligoninėje.

Aciau už aplankymą ir dovanas inž. Aleksandrui Chaplikui, Pranui Sveikauskui, Onai Tiškei, D. ir E. Mažeikams, Juozui ir Julijai Sinkevičiams, aciau L. ir V. Jablonskiams, P. Miliauskui, Aleksui Remeikai, J. Pūkai, Ignei Pigagai, Jonui Pigagai, Kostui Babrauskai, Stasiui Barnatavičiui, Petriui Krauneliui, Juozui Glavickiui, A. Kriaučiui, J. Šalaviejiui, kun. J. Steponavičiui, kun. Albinui Jankauskiui, lietuvaiteis slaugėms — Helen Koskie Jankauskai, Lillian Gvazdauskaitei, Bajorinai, Statkus ir kitoms už malonų patarnavimą.

Aciau mano sūnams, marčiai ir žmonai už didelį rūpestingumą. Aciau laiškais mane suraminusiems Juozui ir Jennei Neviams iš Miami, Fla., Onai Laukieni iš Baltimore, Md., Vincentui ir Jonui Kieloms, K. Juškei, Juozui Lekui, Petriui Yankui, Vaskams, Keleivio redakcijai ir kt.

J. Krasinskas

NEW BRITAIN, CONN.

Klubas minėjo 60 m. sukaktį

Lietuvių Ūkės Apšvietos Klubas spalio 26 d. minėjo savo veiklos 60 metų sukaktį. Į tą suaktuvinę vakari-

ne susirinko svečių gražus būrys, buvo atvykęs net iš Waterburio.

Visi jaukioji nuotaikoj praleido vakarą besikalbėdami su savo draugais ir pažįstamais.

Klubo pirmininkas P. Poškus svečiams pristatė kelis senesnius klubo narius. Deja, iš tų, kurie klubui padėjo pagrindus, mažai bėra gyvų. Iš tų, kurie pasirašė čarterį, nei vieno nebėra gyvųjų tarpe, visi jau nuėjo į amžino atilsio vietą.

Mirė lietuvis vorlininkas

Spalio 20 d. mirė Zigmas Gilevičius, 67 metų amžiaus. Velionis per 30 metų leido sieninius kalendorius. Jis buvo kilęs iš Vilniaus apylinkės, Lietuvoje paliko du brolius ir seserį. Kadangi Amerikoje artimų giminių neturėjo, tai jo laidotuviams rūpinosi A. Zukauskienė. Palaidotas iš gražios Elwardo Žigo koplyčios.

Velionis buvo ilgametis Keleivio skaitytojas. Lai būna jam lengva šios šalies žemėlė.

Pradeda dirbti

Fafner Bearing ir American Hardware pašaukė į darbą seniau atleistus darbininkus, nes sakosi gavusios naujų užsakymų.

O tuo tarpu Britain Machine bendrovė praneša, kad nuo lapkričio pradžios vėl mažinantį darbo valandą iki 36 val. (buvo 40 v.). Lenders Frary & Clark kas savaitę vis atleidžia po kelis darbininkus.

P. Naumėikas

Zmogus gali šypsotis ir būti niekšiu.

Pirandello

Prano ir Onos Lavinskų vedybinio gyvenimo 50 metų suakties proga, nupiginta kaina paleidžiu svarbią istorinę knygą:

LIETUVIŲ SPAUDA AMERIKOJE

NUO 1879 METŲ IKI 1955 METŲ

Nuo pirmo lietuviško lakraščio pasirodžiusio Amerikoje iki paskutinio leidinio, kiek tik jų buvo, kas leido, kur, kada, viską rasite. Kaina tik \$2.25. Įdekit du dolerius ir pridėkit stempomės 25 centus, parasykit savo aišką adresą ir gausite tą knygą.

FRANK LAVINSKAS, 41-41 46th St., Long Island City 4, N. Y.

VAISTUS Į LIETUVĄ

ir į VISUS KRAŠTUS už GELEŽINĖS UŽDANGOS.

Mes siunčiame kasdien. Pristatymas garantuotas. Atsiųskite mums laiškus ir receptus iš senjo krašto, arba užsikeitė asmeniškai.

VERNON DRUG, INC. J. P. BUJNICKAS, Reg. Ph. sav. 100 MILLBURY STREET, WORCESTER, MASS.

46 metai aprūpame Worcesterį ir apylinkę vaistais

Ar Nori Būti Sveikas ir Drūtas?

Jei Tamsta nori sulaukti ilgą ir naudingą amžių, tai Tamsta turi turėti gerą kraują ir nervus. Mes dabar turime naujas Vitaminų ir Mineralų kapsules, kurių sudėtyje įeina visi mineralai, vitaminai ir kepenų bei liaukų ekstraktai, kurie, pagal medicinos mokslą, organizmui yra reikalingi sveikatai ir ilgam amžiui pasiekti. Tik vieną kapsulę per dieną reikia imti. Vaistų vardas yra Ideal Ultrabex Kapsulės. Vaistai yra Amerikos valdžios laboratorijos patikrinti.

Kaina su persiuntimu \$7 už bonką 100 kapsulių. Tinka visi šeimai vartoti. Prašom rašyti ir parsitraukti šiuo adresu: IDEAL PHARMACY, 29 Kelly Sq., Worcester, Mass. V. G. Skrinška (savininkas)

Persiunčiami Siuntiniai į SSSR, Lietuvą, Estiją, Latviją ir Kitas SSSR Dalis Naudokitės patarnavimu patikimos, atidžios ir skubios firmos

GENERAL PARCEL AND TRAVEL CO., INC.

Licensed by USSR

135 W. 14th St., NEW YORK 11, N. Y., Tel. CH 3-2383

MOSŲ SKYRIAI

308 W. 4th Street 332 Fillmore Ave. 141 2nd Ave. 30. BOSTON, MASS. BUFFALO 6, N. Y. HARTFORD, CONN. NEW YORK CITY Tel. AN 8-5040 Tel. MOhawk 2674 Tel. Chapel 6-4724 Tel. YU 2-0380

900 Literary Rd. 39 Raymond Plaza W. 11339 Jos. Campus 632 W. Girard Ave. Cleveland 13, Ohio NEWARK, N. J. DETROIT 12, MICH. Philadelphia 23, Pa. Tel. Tower 1-1461 Tel. MARKET 2-2877 Tel. TOWNSEND 9-3980 Tel. WALnut 5-8878

Visais klausimais, ryšyje su persiuntimu siuntinių Jūsų giminiams ir draugams, kreipkitės į mūsų patarnavimą, atidžius ir mandagus skyrį vedėjus, kurie maloniai suteiks jums visus surodymus.

PRADŽIUGINKITE SAVO ARTIMUOSIUS SIUNTINIŲ KALEDOMS.

Mūsų didesni firmos, turėdamos tiksliai patikintų klientų, 100% garantuoja siuntinių pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 valandų ir adresu pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų).

Mūsų įstaigoje yra didelis pasirinkimas pirmos rūšies maisto produktų, pramonės gaminių: skrelių, avalynės, laikrodžių ir kitų daiktų patalios šeimai ir asmeniškai.

BROOKLYN, N. Y.

L.S.S. 19 kuopos susirinkimas

Lietuvių Socialdemokratų Sąjungos 19 kuopos susirinkimas bus lapkričio 13 d. Lietuvių Atletų Klubu patalpose (1332 Halsey St.) 7:30 val. vak.

Visi nariai ir prijaunantieji maloniai kviečiami dalyvauti.

Valdyba

HARTFORD, CONN.

Šauk, jei nori

degtinės krautuvę, kurioje rado 74 metų pardavėją. Plėšikas pareikalavęs senį Jaunas plėšikas atėjo į atiduoti jam visus pinigų arba jis jį nušausis. Senis atsisakęs atiduoti pinigų ir pasakęs: "Esu senas, neturiu ko pralošti, jei nori, šauk".

Jaunas plėšikas užuot šovęs išbėgo iš krautuvės. Buvo pranešta policijai, kuri per kelioliką minučių Windsor sugavo tą plėšiką, atvedė į krautuvę ir jis čia buvo atpažintas. Dabar jis sėdi kalėjime ir laukia bausmės. Pasirodo, jis teturėjęs tik vaikų žaidžiamąjį revolverį.

P. Naumėikas

PLAINVILLE, CONN.

Darbininkai laimėjo

Marlin Rockwell bendrovės 1,400 darbininkų pasirašė naują sutartį 3 metams. Laimėta 21 centas valandai, o taip pat geresnės atostogos, pensijos ir tt.

P. Naumėikas

Vietinės žinios

Visur turime demokratų

Ir Massachusetts valstybės rinkimus laimėjo demokratai.

Į senatą perrinktas John Kennedy beveik 800,000 balsų dauguma.

Į atstovų rūmus pateko 8 demokratai ir 6 republikonai, gubernatorių perrinktas Foster Furcolo beveik 300,000 balsų dauguma, jo taryboje bus 7 demokratai ir 1 republikonas, vicegubernatorius perrinktas Murphy, valstybės sekretoriu Cronin, izdininku Kennedy, auditoriu Bueckley. Kiek sunkiau buvo kandidatui į generalinio prokuroro vietą E. McCormack nugalėti republikoną Herterį, bet nugalėjo.

Valstybės senatė bus 24 demokratai ir 16 republikonų. Atstovų rūmuose 196 demokratai ir 94 republikonai. Laimėjo ir Bostono ugnagesiai, kuriems referendumo keliu pridėta algos 790 dolerių, bet jau kalbama, kad jei teks ir kitiems tarnautojams panašiai algas pakelti, tai reikės dar padidinti nekilnojamojo turto mokestį.

Inžinieriai išsirinko naują valdybą

Šį rudenį pirmajame susirinkime Bostono inžinieriai — architektai išsirinko naują valdybą: V. Adomavičius, K. Krikščiukaitis ir A. Lapys.

Tame susirinkime inž. J. Gimbutas papasakojo kelionės po Europą įspūdžius.

KIMBARAS ŽOLĖ

Kimbaras gerai nuo inkstų ir puslės ligų, šlapinimosi kanalo uždegimo ir nuo odos išbėrimo. Ramunės žiedai europiečiai ir Ramunės arbata yra visada gerai išiegti.

Medleva žievės yra vienos iš geriausių dėl vidurių užkietėjimo. Pas mus galite gauti visokių žolių ir šaknų, kurios tik randasi kur pasaulyje. Turime ir medaus — Kubos medaus, liepos žiedų medaus, dobilų ir orečių medaus. Medaus per paštą nesiuočiame.

Alex. Mizara 414 W. Broadway So. Boston 27, Mass. Užsikeitė į Alexander's vietą.

ŽODYNAS

A. LALIO

Lietuvių-Anglų ir Anglų-Lietuvių.

1256 Puslapių

dvigubos šaltos

Kaina \$14

Pinigus siųsti kartu su užsakymu

Dr. D. PILKA

546 E. Broadway So. Boston 27, Mass.

Visos Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos suvažiavimas bus lapkričio 20-29 dienomis Baltimore, kuriame dalyvaus ir Bostono skyriaus atstovai.

Dr. E. Jansonas apsigyveno Bostone

Dr. Eduardas ir Marija Jansonai, vilos "Audronė" Osterville, Cape Cod savininkai, iš New Yorko atsikėlė gyventi į So. Bostoną ir apsigyveno 47 Thomas Park.

Dr. E. Jansonas jau pradėjo eiti didelį John Hancock draudimo bendrovę atsakingas revizoriaus pareigas.

Dr. E. Jansonas į Ameriką atvažiavo ne taip seniai, pirmiau jis gyveno Australijoje ir ten veikliai dalyvavo lietuvių visuomeniniame gyvenime. Reik tikėtis, kad jis netrukus įsitrauks ir į Bostono lietuvių visuomeninę veiklą.

Lietuvė laimėjo \$ 83,000

Suffolk apskrities teismas Veronikai Ursulienai, 64 metų amžiaus, gyvenančiai 33 Stelman St. Roslindale, Mass., priteisė \$ 83,000 už jos sužeidimą.

GERIAUSI • GERIAUSIAI • LENKAI

PINIGAI! LIETUVA

10 RUBLIŲ

MIKROFILMAI

GRAMERCY

44 STREET

NEW YORK, N.Y.

SPECIALUS KALEDŲ PAKIETAI Į LIETUVĄ

PAKIETAS XG1 — \$36.00

3 jardai vilnonės medžiagos vyrų apsiaustui, sunki, gerai nešiojasi, spalvos tamsiai pilka, kietkuota ir mėlyna. 3 su trečdaliu anglų worsted medžiagos kostiumams, mėlynos, rudos ar pilkos su baltais dryžiais. 3 jardai gero pamašalo, pritaikintos spalvos prie medžiagų.

PAKIETAS XL3 — \$37.00

3 jardai grynų vilnos Velour medžiagos moterų apsiaustams, juodos ar mėlynos spalvos. 3 jardai grynų Botany vilnos Serge moterų kostiumams mėlynos, tamsiai žalios ar vyno spalvos. 3 jardai dirbtinio šilko pamašalui, pritaikintos spalvos. 2 jardai rajono medžiagos šiltai bluska baltas raštas ant šviesiai rudo ar pilko dugno.

PAKIETAS XF15 — \$18.50

2 svarai 3 unc. cukraus 1/2 svaro arbatos
2 sv. šokolado plytelės 1/2 svaro razinkų
1 sv. šokoladinių saldinių 1 gabalas muilo Lux
2 sv. Danijos kiaušienos 20 Kalėdų žvakelių

— Į aukštiau paduotas kainas įeina viskas —

REIKALAUKITE specialinių sąrašų kitų standartinių maisto pakietų Kalėdoms, ar sudarykite patys pakietus iki 44 svarų svorio.

Mes patariame naudotis mūsų greitu oro pašto patarnavimu vaistams su receptais ar be receptų siųsti.

Tazab of London

51 Reservoir St. CAMBRIDGE, Mass. Tel: KI 7-9705

MES ATLIEKAM...

VISOKIUS SPAUDOS DARBUS

Jei tamstoms reikia—

- ◆ BIZNIO KORCIUKŲ
- ◆ SPAUSDINTŲ VOKŲ
- ◆ LAŠKŲ SU ANTGAVALIAIS
- ◆ BET KOKIĄ PRAMOGAI BILIETŲ
- ◆ PROGRAMŲ ar FLAKATŲ

"Keleivio" spaustuvių padarys tamstoms viską ir nusiųs greičiau ir pigiau, negu kuri nors kita spaustuvi. Prašome kreiptis šiuo adresu:

"KELEIVIS"

636 East Broadway, South Boston 27, Mass.

AMERIKOS LIETUVIAI

ir angliškųjų skolinių

ŽODYNAS

Knyga, kurios visi laukė, bet labiausiai tai Valparaiso Universiteto ir kitų universitetų bei kolegijų buvusieji lietuviai studentai. Ji yra pirmoji knyga, kurioje plačiai aprašomos aukštosios mokyklos, lankytos senosios Amerikos lietuvių inteligentijos; Aprašoma ir pati inteligentija. Be to, daug pasakyta apie tuometinės lietuvių spaudos kalbą, apie privatinės ir parapilines mokyklas, kuriose buvo dėstoma lietuvių kalba. Antroje knygos dalyje eina Angliškųjų skolinių žodynas, kuriame daug duodama gyvosios kalbos pavyzdžių, labai aiškiai parodančių šnekamąją Amerikos lietuvių kalbą. Knyga didelio formato, 366 psl., kietais viršeliais, gerame popieriuje, kaina tik \$5. Rašykite: Dr. Alg. Margeris, 3325 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ

AMERIKOJE

Jungia lietuvių bendram lietuviškam darbui, auklėja tautinį solidarumą, rūpinasi išlaikyti lietuvių ir remia kovas dėl Lietuvos laisvos ateities.

SLA GYVYBES APDRAUDA IKI \$10,000.

SLA—TAUPOMOJI APDRAUDA iki \$10,000 dešimčiai ir dvidešimčiai metų ypatingai naudinga jaunimui. Po 10 ar 20 metų apsidraudęs gauna pilną apdraudus sumą.

SLA—mažamečių apdrauda—rimtas aprūpinimas ateitčiai.

SLA—SVEIKATOS ir NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ apdrauda duoda pašalpos iki \$325 į mėnesį.

SLA apdrauda—SAUGI, NELIECIAMA ir NEPRARASTA. SLA nariu galima būti nuo gimimo dienos iki giles senatvės.

Daugiau žinių apie SLA darbus ir apdraudas galite gauti SLA kuopose, kurios yra visose žymesnėse lietuvių kolonijose ir SLA Centre. Rašykite tokiu adresu:

DR. M. J. VIKAS

397 West 30th Street, New York 1, N. Y.

MOTERŲ SKYRIUS

Smėlis loja

Mūsų senas bičiulis, o dar sergesnis "Keleivio" skaitytojas A. Petronis iš Manchester, Conn., prisintė ma-lonų laisvųjų vietos la-krasčio iškarpa, kurioje su-minėta viena iš daugelio Havajuose legendų "Smėlis loja". Drg. Petronis tarp kit-ko rašo:

"Jūs daug rašėte, apie Havajus ir mes labai mėg-s-tame "Keleivij" tokius ap-rašymus skaityti, bet dar ne-buvo aprašyta viena įdomy-bė, apie kurią mūsų laikra-s-tis Manchester Evenig He-rald trumpai priminė, kad ten yra tokia vieta, vadinama Mana, kur smėlis loja. Kaip ten yra su tuo smėliu?"

Gerai, parašysime ir apie tai. Senų žmonių pasakoji-mai apie tikrus ir dažniau-sia įsivaizduotus įvykius pa-davimai vadinami legendo-mis. Havajuose nėra nei vie-no kampučio, nei vienos vie-telės, kuri nebūtų apipinta legendų vainikais. Mano pa-saka yra šitokia.

HAWAJŲ LEGENDA

Apie Havajus yra pa-da-vimai iš senų, labai senų lai-kų, kuomet Havajų salas dar valdė karaliai ir jų vir-silos.

Kauai salą tuomet valdė Karalius Kana, kuris susi-tuokė su labai gražia kuni-gaikštyte Leilane.

Gi tuomet tarpu Oahu salą, kur dabar yra Honolulu su miestais ir išgarsėję Waiki-ki paplūdimiai, valdė karū-lias Kalanikaula ir jis buvęs

labai narsus karžygys.

Vieną gražų rytą karalius Kalanikaula su keliolika sa-cho viršelių ir daugybe karių žvalgybos, o jei būtų galima, ir užgrobtos tikslais valtelė-mis išplaukė į Niihau salą, kuri yra už 17 mylių ir aiš-čiai matyti nuo Kauai salos. Tame 17 mylių tarpe labai gili jūra ir vilnys nuolatos čia kalnais verčiasi, tai smal-sių karžygių valtelės tapo sudaužytos į sipulius, kara-lius su savo viršilomis vos galo regavo ir šiaip netaip dasigavo ligi krašto Kauai saloje, krūmuose pasislėpė ir čia apsinakvojo.

Naktis buvo labai graži ir maloni: Šiltas vėjelis dvelkė nuo jūrų, švelnutės vilnys skalavo pakraščius, aukstos, bet laibutės palmės lėtai lingavo į visas puses ir lyg viena kitai pritardamos kuždėjo pajūrio paslapstis, dangaus aukštybėse skais-čiai spindėjo milijonai žė-rėjančių žvaigždžių, o tas slapukas mėnulis, už drabnų debesėlių slapydamasis, vis žiūrėjo į žemę ir viską čia matė.

Viršilos ir kariai, po ne-sekmingos kelionės išvargę, sugulė ir rėstai ir kietai su-migo. Tik vienas karalius buvo neramus, niekaip ne-galėjo užmigti ir išėjo pajū-riui pasivaikščioti.

Tą gražią naktį Kauai salos karalienė Leilane su būriu savo tarnaičių nuėjo ki paplūdimiai, valdė karū-lias Kalanikaula ir jis buvęs

JI NESEKA MOTINOS PĖDOMIS

Iš Kanados garsiojo Dionne penketuko jau antrąjį su-silaukė sūnaus, bet tik vieno. Jos sesuo taipgi jau turi vieną sūnų. O jų motina vienu karte pagimdė ias ir dar 3 jų seseris, viso penkias. Greta jos vyras Allard.

graži, bet ir atvira, drąsi, teisinga ir dėlto ją visi my-lėjo, gerbė ir laikė ją die-vaite.

Karalius Kalanikaula vai-kščioldamas pajūriu pastebė-jo besimaudančias moteris, užsiglaudė už krūmų, iš kur aiškiai matėsi, ir smalsiai į jas žiūrėjo. Tai buvo neap-sakomas vaizdas: jos plau-kių, lyg marių deivės nars-tė ir, išėję ant smėlio, rit-miškai šoko. Jos visos bu-jaunos ir gražios, bet Leila-nė buvo iš visų gražiausia, jos plaukai tarytum tamsiai dažyti nakties prieblandoje atrodė lyg deimantinės šilko struogos, puosė jos pusė lie-mens ir dengė apskritas krūtis, akys tarytum žė-rėjančio aukso spurgai tirpino vyriškio sielą ir širdį, jos vi-sas bronzinės spalvos kūnas ritmiškai judėjo, kai į jai šoko ant smėlio. Atėjūnas karalius negalėjo atsigerėti Leilanės gražumu, jo vai-dentuvė svaigo, širdis tirpo ir siela jau nevalioje — jis apsisprendė, kad dėl tokios moters verta, jei būtų reika-las, ir numirti.

Devynius syk saulė pate-kėjo ir nusileido, kol kara-lius Kalanikaula susitaisė savo valtis, prisitaikė ir už-grobė Niihau salą. Bet vis vien jis nuolatos buvo nu-lūdęs ir lyg žemę po kojom praradęs. Jis niekaip nega-lėjo pamiršti gražiosios Lei-lanės ir jis troško ją sau turėti. Diena iš dienos jis nieko neveikė, tik užsisvaj-o-jęs žiūrėjo į jūrą, ir Kauai salą ir kiekvieną naktį jam sapnuose vaidinosi Lei-lanė.

Pagaliau jis pasiuntė vie-ną savo narsiausių karve-džių su ultimatumu pas-salos karalių Kana:

— Gražioji karalienė Lei-lanė man, arba karas tau! — Karas, — rūščiai atsa-kė karalius Kana.

Su aštuoniais tūkstančiais karių ir aštuoniais šimtais valtelių karalius Kalanika-ula pasileido per jūrą Kauai salos link gražiosios Lei-lanės norėję sau per žmoną.

Su didžiausiu pasiryžimu link Mana pajūrio, kur ant smėlio krantų įvykių lygių jėgų neapsakomas susirėmi-mas, kad tie krantai ir visa aplinka buvo nuklota lavo-nais, o mirštantieji skaus-muose dejavo, urzgė, lyg na-mų gyvuliai lojo ir šaukėsi dangaus pagalbos; iš kitos pusės šaukė dangaus keršto

priešui ir vos keletas teliko gyvų abejose pusėse.

Tuomet tarpu oras suvirpė-jo, strėla sužvimbė ir įstrigo karaliui Kana į širdį. Tą pa-čią akimirką kaip iš dan-gaus nukrito Leilane, pribė-gus prie mirštančio kara-liaus apgaubė jo galvą, savo plaukais šluostė veidą ir jam kuždėjo:

— Aloha, — į jai tarė, — po saulėleidžio aš tave su-tiksiu "Iani" (danguje), kur "uhane hemolele" (šventosios vėlės) skambina gitarų stygas.

Jinai atsistojo ir atrodė it palmė tiesi, aukšta ir plony-tė, žėrėjančiomis akimis pa-žvelgė į karalių Kalanika-ula iš Oahu ir rūščiai jam metė:

— Tu niekšas, nedoras su-tvertimė, iš pasalų užpuolei, užgrobei Kauai žemę ir val-dysi šio krašto geraširdžius žmones, bet tu valdysi tik per mano lavoną! — ir pir-miau, negu kas galėjo ją sulaukyti, paėmė į burną la-selį "kahuna" skyščio, ku-ris — ūmai ją pavertė labai gražia paukšte, kuri ir nus-krido į dangaus aukštybes.

Nuo tų laikų, apie geroką mylią jūros pakraščio ir visa aplinka vadinama Mana, kur smėliu einant girdisi keisti balsai, tai, esą, tų mirš-tančių karių sunkūs atdū-siai, dejavimai, verksmas, arklų kanopų dundėsis, ka-lavių traskėjimas, strėlų zvimbimas ir lyg namų gy-vuliuko urzgimas prime-nia didžiausią šios salos tra-gediją. Todėl šita vieta ir vadinama "Barking Sands".

Tai tokia viena iš dauge-lių Havajų legendų.

Ir pripuolamas dalykas, apie Velykas, Kristaus mir-imo ir prisikėlimo metu, ha-vajiečiai pina vainikus, neša ir deda ant smėlio krantų, kiti meta į jūrą žuvusių at-minčiai ir Leilanės garbei.

Havajuose mergaitės ne-kaltybė ir moters garbė lai-koma didžiausioj aukštu-moj, moters išprievartavi-mas skaitoma didžiausias nusidėjimas ir kaltininkas baudžiamas mirtimi arba amžinu kalėjimu.

Nuo pasaulino karo ligi šių dienų Mana aplinkoj į-rengta Dėdės Samo karių stovykla, lyg legendos mi-nimų žuvusių atminčiai pa-gerbti, bet civiliams neva-lia ten nė kojos iškelti ir jei būtinai nori ten atsilankyti, tai reikia būti piliečiu, turėti specialų leidimą, kurį gali gauti tik iš savo senatoriaus,

arba kongresmano, lygiai kaip norint pasiekti Anapo-lis, Md. ir West Point, N.Y.

To smėlio urzgėsi moks-linčiai aiškina kitaip. Natu-ral History of Hawaii by Bryan knygoje rašoma, kad tas smėlis yra išdegusios la-vos ir jūrų augmenijos koro-lų mišinys. Kai jis būna sau-lės įdegtas ir labai sausas, tai batais apsiavus einant girgžda ir gali įsivaizduot ką tik nori, bet, kai eini ba-sas, arba, kai smėlis būna šapias, jokio girgždėjimo nebus ir jokių stebuklingų paslapčių čia nėra.

Šitas prietikiš mums daug ką primena iš senos tėvis-kės: Lietuvoj žiemos giedrą naktį einant per kaimą su klumpėmis (džukai sako — kadokai) sausas sniegas taip girgžda, kad girdėtis net kitam kaimo gale. Tai ir viskas.

MOTERYS REMIA SPAUDĄ

Iš Miami, Fla., Lietuvių Moterų Klubu gavome šito kį laišką:

Gerbiemieji, Lapkričio 2 d. susirinkime mes nutarėme spalio 26 d. surengto banketo pelną pa-skirstyti 4 lietuvių laikra-sčiams po \$15. Mes laikome už garbę remti lietuvių spau-dą.

Kartu su šiuo laišku siun-čiame Jums 15 dolerių čekį. Su pagarba

Julia Styles, pirmininkė

Cleo Kelby, išdininė

Tikrai gražus miemieči-lietuvių moterų pavyzdys. Jų klubas bus bene pirmo moterų organizacija, nuta-rusi savo banketo pelną pa-skirti lietuvių spaudai. U-tai joms nuosirdus ačiū.

Keleivio administracij

MOTERYS—KUNIGAI

Suomijos liuteronų bažny-cios suvažiavimas išrink komitetą, kuris kitam suva-žiavimui 1963 m. turės pa-ruošti pranešimą moterų ku-nigų klausimu.

Yra siūloma ir moterim-leisti eiti kunigo pareiga išskyrus sakramentų suteiki-mą. Tačiau išimtinai atsit-i-kimais numatoma ir mote-rims leisti duoti komunij ligoniams ir kaliniams, ne-galintiems jos priimti ber-dra tvarka.

Apie trečdalis Suomijo studijuojančių liuteronų te-ologiją yra moterys, kurio-iki šiol mokslo baigusias t-rėjo tenkintis tikybės moky-tojų ar jaunimo ir moter-organizacijų dvasinių vad-ovų.

Pilvo motu nepasotinsi.

SUDIEV SENOVEI

Seminole giminės (Florido-je) indėnė mokina siūti elektrine siuvamąja mašina.

MARIUS KATILISKIS

KAITRA

(Iš Terros išleistos knygos "Užuovėja")

Albinas Marius Katiliskis - Vaitkus gimė 1915 metais rugšėjo 16 d. Gruzdziuose. Jo pirmasis apsakymėlis Joninių naktis pasirodė 1932 m. Kaip subrendęs sa-vaimingas rašytojas jis išryškėjo 1952 m., Terrai iš-leidus jo "Užuovėją", iš kurios čia duodama ištrauka. 1957 m. Katiliskis išleido romaną "Miškai ateina ruduo", kuris, žinovų nuomone, buvo geriausias tais metais išleistas grožinės literatūros kūrinys ir turėjo gauti Rašytojų Dr-jos premiją, tačiau kažkokiais sumetimais jis jos negavo, bet gavo Lietuvių Enci-klopedijos premiją. M. Katiliskis dabar gyvena netoli Chicagos, Illinois.

Red.

Spėjo Vaitiškis atkelti vartus, ir jau risčia iėkė iš žiemo sūnus Kastantaz. Lendrinis botkotis viauktelėjo, susiriedamas lanku. Šilkinė papliauška šovė ore, skau-liziai, lyg kultuvė per vandenį. Arkliai rietė galvas į salis ir prunkstė. Apsukus austines vadžias apie ranką, skėlęs vieną koją lauk, lyg nebūtų jai vietos porinėje orikoje. Šalia jo samdinyš Juozas ir mažasis sūnus. Marti, kaip guba kupsojo, apsisiautusi iki akių skara, kad nesudulkėtų naujos parėdės. Aptūpusi didesnę dalį užpakalinės sėdynės, taip kad vyresnioji duktė ir kai-nynės Miklošienės Jieva žiobčiojo prispaustos prie krašto ir atrodė netrukus bus išstumtos lauk. Vaikai naršė vidury — didiesiems ant kojų ir kelių. Vežimas, kaip apsuputojęs kubilėlis, per kraštus drimbantis, ap-siautė savo sukeltose dulkėse ir nuskendo pakalnėje.

—Gyvulus tik sušildys... Žio, kur dar saulė,— usispiovė apsisukdamas, bene pamatys dar ką atva-žiuojant. Lyg miško spindžių, niro vieškelis išilgai so-žiaus. Jo galuose tvaškėjo laukai saulėje, kaip atverti eklyčios langai. Nė pėsčias, nė važiuotas nebeišsuko iš žiemo, tik pačiame gatvygalyje, kluksėdama višta ve-lėsi viščiukų būrį.

Sodžius, kaip išsiuotus. Vaikai išsilakstė pas pie-nenis ar išėkė didžiuosius. Pasilikusieji namų saugo-i skubina apsiluobti, kad atsikvėpus, kol užeis kar-rių melžimas. Stovėjo vidury Vaitiškis ir žvalgėsi. Bal-sas, kaip iš pirties. Vienmarškinis ir baltųjų pakuli-ēm kelnėm. Plaukai, ūsai ir antakiai, buvo to paties altumo. Ir neskustos barzdos aštri ražiena, lyg sida-rinė šerkšna, žvilgėjo ant tamsių ir raukšlėtų skruostų. Žalioje medžių prieblandoje, kaip iš sparno išlaužta ža-gies plunksna, lengvutė ir tiesi, įsmigusi pūdyne tarp rumstų ir palikusi vienai viena, stailėsi senis ant ke-to neradamas ką užkalbinti. Ir ūmai jis pagalvojo, kad nebėra senesnio Gruziškės. Vienmečiai — visi skeliavo paeiliui. Tai viena, tai kitą apgarbsto ir nu-ieda. Ir su tuomi, rodos daugiau rūpesčių užkrauna ikusiems seniesiems. Didėja tarpas tarp augančių ir mų — baigiamų užmirti.

Susikuprinę, pasibrukę po pažastimi lazdeles, klū-piodami nelygiame kely, nušmėžavo ir pranyko rukuose nų dienų žmonės. Pažvelgęs į kopyltelę, prisiminė /aitiškis meistrą Gaputį Polinarą ir, kaip jį, tik pra-ėjęs ūkį valdyti parsivadino, kad pastatytų naują kry-ty. Senasis jau du kartus buvo išvirtęs, ir iš naujo kasamas žemėn, pasidarė žemas, ranka pasiekiamas ryzmavonė. Padirbo Polinaras kopyltelę ir ėjo žmo-ės pasižiūrėti, kaip dyvo nematyto. Pravažiuojantieji ustabdydavo arklius. Iš žiemo į kiemą traukė meistrą, r jis dirbo — vis kitokias, vis ypatingesnes. Dviem ir rim stogeliais: — žvaigždės pavydai, apvaliais ir ker-uotais. Kai vėjas papučia, žlega rodos ir lašėte laša arpeliais. Viršuje—Gabrielius arkaniuos pučia vam-dį. Po stogeliu šventųjų pulkas, kaip Visų Šventųjų itanijoje.

Surentė ją trobos gale, ant ažuolinio stulpo. Pa-šėdėje augo smidrai ir kerojo diemedžio krūmas. Šaly-nais suolelis ir takai nubarstyti smiltimi. Dabar jau larželis savaip pertvarkytas. Takai platesni ir lovos avotiskos. Nebe žilvičių vytelėmis, o žalia, nukarpyta velėna išdėtos. Yra išnykę ir tie ypatingieji, blizgantieji akmenys, buvę didžiai mėgiami ir branginami darželių papuošimui. Mergos meilinosi vyrams, važiuojantiems Žiogu kalkines, kad parinktų tų akmenų. Juos išmes-lavo iš degamųjų krosnių, kaip netinkamus, anlietus žalia ir šviesiai mėlyna palyva. Žvilgėdavo saulėje ir mainydavosi visais atšvaitais, tartum atverta vežio reldele.

(Bus daugiau)

AŽUOLAS

Aš tokio ažuolo kaip gyvas nemačiau:

Jo šakos veržiasi, kaip paukščiai, vis aukščiau,

Ir saulė vakare į jį kaip jūron grimzta,

Ir spinduliai jame triukšmauja ir nerimsta,

Ir plaukia jis erdvėj, didingas ir platus,

Kaip laivas burinis į tolimus kraštus.

Henrikas Radauskas

IDOMIOS ir NAUDINGOS KNYGOS
Pačiam Skaityti ir Kitam Dovanoti

LIETUVA BUDO. Stepono Kairio labai vaizdžiai ir idomiškai parašyti atsiminimai, kaip Lietuva kėlėsi iš miego, geriausia dovana kiek-vieno proga, gražiais kietais viršeliais, iliustruota. 416 puslapių, di-delio formato. Kaina \$5.50

DIEVŲ MISKAS. Balio Sruogos ne-užmirštamas aprašymas, ką jis ir jo nelaimės draugai iškentėjo na-cijų koncentracijos stovykloje. 483 puslapiai. Kaina \$5.00

MISKAIS ATEINA RUDUO. Ma-rius Katiliskio romanas. Išties Aukštaitijos kaimo tipų galerija. 614 psl., kieti viršai. Kaina \$6.00

NEMUNO SŪNČS. Andriaus Va-lucko romanas iš 1935 metų su valkiškos ūkininkų sukilimo prieš Smetonos diktatūrą. Pirmo dalis 280 psl. Kaina \$3.00

NEMUNO SŪNČS. Andriaus Valucko romanas antroji dalis. 246 puslapių. Kaina \$4.00

ALPURI SESELY. V. Putino-My-kolaicio romanas trijosios dalys. Autorius, pats buvęs kunigas, ap-rašo, kaip kunigas Vasaris išsižė-dėjo kunigystės dėl moterystės. Vi-sos trys dalys įristos į vieną kny-gą, kieti viršai, 631 puslapis. Kai-na \$6.00

LIETUVIŲ LIAUDIES MENAS. Jo meninių formų plėtojimosi pagrinda, Paulius Galaunė, didelė kny-ga su daugybe paveikslų, gerame popieruje. Kaina \$8.50

VALGIŲ GAMINIMAS, parašė le-turios namų ūkio agronomės: E. Drąsutienė, O. Rudaitienė, E. Starkienė ir A. Šliūnienė. Didelio formato, su daug paveikslų. Kieti apdarai. Kaina \$7.50

ANGLU-LIETUVIŲ KALBŲ 20. DYNAS, apie 20,000 žodžių, 368 pus-lapiai, redagavo V. Baravykas, pigiausias ir naujoviškiausias žo-dynas, kieti viršai. Kaina \$4.00

SIAURUOJU TAKELIU, K. B. Kraučūno atsiminimai iš Lietu-vos ir iš Amerikos gyvenimo. 178 pusl., įdomi knyga. Kaina... \$2.00

LENGVAS BUDAS ĮSMOKTI ANG-LISKAI. Geriausias vadovėlis pra-dedantis anglškai mokytis: duoda ištarimus, angliškus pasakojimus. Kaina \$1.00

SUZADĖTINĖ. J. Titinio 15 įvairių trumpų pasakojimų, 180 puslapių. Kaina \$2.00

BARABAS. Paer Lagerkvisto istori-nė apysaka iš pirmųjų krikščiony-bės laikų Romoje. Palestinoje ir Kipre. Knyga laimėjusi Nobelio premiją. Kaina \$2.25

ZEME DEGA. J. Savicko užrašai iš 1939 - 1945 metų, kurios au-toriaus karo metais gyve-no Prancūzijoje, pirmoji da-lis 453 psl. Kieti viršai. Kaina \$4.50

ZEME DEGA. J. Savicko užrašai an-tra dalis 414 psl. Kaina \$4.50

ZEMAITIS RASTAI. Garsiosios mi-šų rašytojos pirmojo karo metu Amerikoje parašyti vaizdžiai au-ros rašytojos paveikslai, 128 puslapiai. Kaina 50 centų.

AR ROMOS POPIEŽIUS YRA KRI-STAIUS VETININKAS? Parašė kun. M. Valadka. Labai įdomi kny-ga. Kaina \$1.20

CEZARIS. Mirko Jesulio romanas tri-josios dalys, kiekviena dalis po \$2. Galima dalimis pirkti arba visas 3 knygas už \$6.00.

NAUJA VALGIŲ KNYGA. M. Mi-ckelsonienės parašyta: 250 įvairių receptų, 132 psl. Kaina \$1.25

KOKIUS DIEVUS ŽMONES GAR-BINO SENOVEJE. Dievų yra vi-šokių įvairiosios kraštuose ir įvairiu-ose laikuose dievai buvo kitokie. Ko-kie buvo senųjų lietuvių dievai? Kaina \$1.00

POPIEŽIAI IR LIETUVA. Kunigo M. Valadkos parašyta knyga, 250 pusl. Kaina \$2.50

A KISS IN THE DARK. J. Jazmė-no angli kalba sodrus vaizdeliai 150 psl. Kaina kietais viršeliais \$2.25

ATLAIDŲ PAVESY. P. Abelio ro-manas iš žemaičių Kalvarijos pa-sitėties. Kietais viršeliais, 467 pusla-piai, kaina \$6

TIKRA TEISYBĖ APIE SOVIETŲ RUSIJĄ. Karių komunistų diktatū-ra faktų šviesoje. Trumpa bolševi-ko istorija ir valdymo praktika. La-bai daug medžiagos. 96 puslapiai, kaina \$0.60

MIRUSTOS SIĖLOS. M. Gogolio svarbiausias veikalas, išvertė M. Mickinis. 290 psl. Kaina... \$2.50

Užsakymus ir pinigų prašome siųsti šiuo adresu:

KELEIVIS

636 East Broadway

So. Boston 27, Mass.